

Norsk kulturindeks 2014

Resultater for Oslo kommune

GUNN KRISTIN AASEN LEIKVOLL OG BÅRD KLEPPE

TF-notat nr. 47/2014

Tittel: Norsk kulturindeks
Undertittel: Resultater for Oslo kommune
TF-notat nr.: 47/2014
Forfatter(e): Gunn Kristin Aasen Leikvoll og Bård Kleppe
Dato: 09.12.2014
ISBN: 978-82-7401-739-9
ISSN: 1891-053X
Pris: 150,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto: Istock.com
Prosjekt: Norsk kulturindeks 2014
Prosjektnr.: 20141140
Prosjektleder: Bård Kleppe
Oppdragsgiver(e): Oslo

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf.: +47 35 06 15 00
Epost: kleppe@tmforsk.no
www.telemarksforsking.no

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturnivået i norske kommuner. Rapporten utarbeides av Telemarksforsking med finansiering fra interne midler og fra oppdragsgiver.

Telemarksforsking er et selvstendig, regionalt forankret forskningsinstitutt med kunder og prosjekter over hele Norge. Instituttet har ca. 30 forskere fordelt på fem fagfelt som jobber på oppdrag for Norges Forskningsråd, departementer, direktorater, fylker, kommuner, regionråd, bedrifter og organisasjoner over hele landet.

Telemarksforsking har sammen med Høgskolen i Telemark i en årrekke vært et sentralt miljø for kulturpolitisk forskning. Instituttet har i dag åtte forskere som jobber med kulturpolitisk forskning på heltid. Sammen med Høgskolen i Telemark arrangerer Telemarksforsking blant annet den årlige konferansen Kulturrikets tilstand.

Prosjektleder for Norsk kulturindeks er forsker Bård Kleppe. Henvendelser kan rettes til ham på telefon 911 97 543 eller epost kleppe@tmforsk.no.

Forord

Norsk kulturindeks er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Indeksen er basert på registerdata fra en rekke offentlige etater, interesseorganisasjoner og foreninger. I denne rapporten presenterer vi resultater og detaljer for Oslo, utvalgte sammenlignbare kommuner og landsgjennomsnittet.

Norsk kulturindeks er utarbeidet av Bård Kleppe i samarbeid med en intern referansegruppe bestående av følgende forskere: Knut Vareide, Ole Marius Hylland, Ola K. Berge, Mari T. Heian, Heidi Stavrum og Knut Løyland. Oslorapporten er skrevet av Gunn Kristin Aasen Leikvoll og Bård Kleppe.

Vi takker alle som har vært behjelpelige med å sende oss data.

Bø, 9. desember 2014

Bård Kleppe

Prosjektleder

Innhold

Innledning	6
Norsk kulturindeks	6
Utvalgte kommuner.....	8
Plassering i Norsk kulturindeks	9
1. Kunstnere	10
2. Kulturarbeidere	12
3. Museum	14
4. Konserter.....	15
5. Kino	16
6. Bibliotek.....	18
Bokbestand og tilvekst	18
Besøk og utlån.....	19
Aktive lånere	21
7. Scenekunst.....	22
8. Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken.....	23
Kulturskolen	23
Den kulturelle skolesekken.....	25
9. Sentrale tildelinger.....	26
10. Frivillighet	28
Mva.-refusjon.....	28
10.1 Korps, kor og husflidslag	28
11. Kommunale utgifter til kultur	30
12. Innbyggertilfredshet	32
13. Hovedtrekk	34
14. Grunnlagsdata.....	35

Innledning

Hva er statusen for kulturlivet i Oslo sammenlignet med andre kommuner og hele landet? Ser vi tendenser over tid som peker seg ut? Er det områder innenfor kulturlivet hvor Oslo har en jobb å gjøre, eller motsatt – utmerker seg som spesielt gode? I dette notatet presenterer vi tall fra Norsk kulturindeks 2014 som kan si noe om dette. Norsk kulturindeks 2014 er basert på tall fra 2013. I rapporten er tallene presentert grafisk. Her presenteres tall for Oslo kommune, utvalgte sammenlignbare kommuner og gjennomsnittet for landet. Bak i rapporten presenterer vi tallene og detaljene i tabeller. For data som er sammenlignbare med tall fra Norsk kulturindeks 2013, presenterer vi endringer i prosent.

Norsk kulturindeks

Norsk kulturindeks er en beskrivelse av kulturtilbudet og kulturaktiviteten i norske kommuner, regioner og fylker med utgangspunkt i følgende ti kategorier: Kunstnere, kulturarbeidere, museum, musikk, kino, bibliotek, scenekunst, kulturskoler og Den kulturelle skolesekken, sentrale tildelinger og frivillighet.

Dataene indeksen er basert på er innhentet fra en rekke ulike kilder som kan belyse nivået på den lokale kulturen: KOSTRA¹ / SSB, medlemslister, offentlige registre og tildelingstall for ulike kulturpolitiske ordninger. Kvaliteten på disse dataene er jevnt over god, men på enkelte områder er datatilfanget ikke tilstrekkelig til å fange opp alle kulturtiltak rundt om i kommunene. Der dette er tilfellet, er det beskrevet i teksten.

Når vi sammenligner kulturtilbud i denne rapporten, tar vi utgangspunkt i gjennomsnittstall. Dette kan være antall kunstnere per innbygger eller publikummere per innbygger. På denne måten kan man sammenligne kulturtilbud og kulturbruk på tvers av kommuner med ulikt innbyggertall. I utvalget av indikatorer har vi primært valgt oversikter der enheten er personer, enten publikummere, medlemmer, deltakere i kulturskole etc. Vi har også etterstrebet indikatorer som ikke favoriserer små eller store kommuner systematisk. Vi presenterer ikke noen fullstendig oversikt over metode i denne rapporten, men henviser til Norsk kulturindeks 2014 (Kleppe og Leikvoll 2014) der dette redegjøres for i detalj. Publikasjonen kan lastes ned fra våre hjemmesider².

I Norsk kulturindeks finnes også en rangering. Kommuner, regioner og fylker er rangert i ti kategorier med en samlet sum til slutt. Rangeringen i kategoriene skal fortelle noe om kulturnivået i den gitte kommunen eller regionen på dette området og totalrangeringen skal si noe om det totale kulturnivået. Kategoriene har blitt valgt ut med bakgrunn i tilgjengelige data og ut i fra en tanke om hvilke faktorer som spiller positivt inn på kulturtilbudet og kulturbruken i en kommune.

Årets utgave av Norsk kulturindeks er styrket på enkelte områder. Endringene i årets rapport er som følger:

Bibliotek: Vi har i år valgt å styrke kategorien med delindikatoren «*voksne aktive lånere*». Denne viser hvor mange voksne som aktivt bruker biblioteket i kommunen. En voksen aktiv låner er en person over 18 år som har minst 1 registrert lån i et gitt år. Årsaken til at vi har valgt *voksne* lånere er at en slik indikator til en viss grad vil kunne kompensere for svakheten i det øvrige tallmaterialet i denne kategorien. For «*totalt utlån fra folkebibliotek*» og «*antall besøk i folkebibliotek*», som er de to andre indikatorene i kategorien bibliotek, får vi ikke korrigert for at noen folkebibliotek er kombinasjonsbibliotek. Det betyr at KOSTRA-tallene for kommu-

¹ Kommune-Stat-Rapportering.

² <http://www.tmforsk.no/publikasjoner/filer/fil.asp?fil=2119>

nene med kombinasjonsbibliotek vil inkludere besøk og utlån for elever som bruker biblioteket i skoletida. For folkebibliotek som ikke er kombinasjonsbibliotek, vil de ikke det. Tallene på «*voksne aktive lånere*» er hentet fra Folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket.

Sentrale tildelinger: Denne kategorien består av tre delindikatorer. En av disse er «*tildelinger fra Riksantikvaren*». Denne indikatoren har tidligere år inkludert tilskudd til teknisk-industrielle kulturminner og tilskudd fra Norsk kulturminnefond. I år har vi utvidet indikatoren ved å også inkludere tilskudd til istandsetting. Disse midlene forvaltes lokalt av fylkeskommunene.

Kulturskole + DKS: I denne kategorien har vi i år utvidet delindikatoren «*antall årstimer i kulturskolen*» ved å innlemme «*Årstimer til tiltak som helt eller delvis utgiftsføres i kulturskolen (funksjon b8)*» fra GSI-rapporteringen. Dette inkluderer tiltak kulturskolen gjennomfører i barnehage, grunnskole og videregående skole, samt timer som blir gitt eller solgt til dirigering/ instruering av kor, korps, orkestre eller andre lag og foreninger.

Tabell 1: Kategorier, kilder, årstall og vektinger for Norsk kulturindeks 2014.

Kategori	Kilde	År	Vekting
1 KUNSTNERE			
1a Kunstneretthet	Medlemsregister fra 10 kunstnerorganisasjoner	2013	5 %
1b Kunstnermangfold	Medlemsregister fra 10 kunstnerorganisasjoner	2013	2,5 %
1c Tildelinger fra Statens kunstnerstipend	Statens kunstnerstipend	2013	2,5 %
2 KULTURARBEIDERE			
2a Sysselsatte innen kunstnerisk produksjon	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2013	3,3 %
2b Sysselsatte innen kulturformidling	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2013	3,3 %
2c Sysselsatte i media	SSB sin sysselsettingsstatistikk (SN2007)	2013	3,3 %
3 MUSEUM			
3a Kommunale midler til museum	KOSTRA/SSB	2013	3,3 %
3b Totalt besøkstall for museum	Kulturrådet og årsrapporter fra konsoliderte museer.	2013	3,3 %
3c: Betalende besøk museum	Kulturrådet og årsrapporter fra konsoliderte museer.	2013	3,3 %
4 KONSERTER			
4a Antall TONO-arrangement	TONO	2013	5 %
4b TONO-avregning	TONO + Norsk Rockforbund	2013	5 %
5 KINO			
5a Antall filmfremvisninger totalt	KOSTRA/Film og kino	2013	2,5 %
5b Antall kinobesøk totalt	KOSTRA/Film og kino	2013	2,5 %
5c Mangfold filmfremvisninger	KOSTRA/Film og kino	2013	2,5 %
5d Mangfold kinobesøk	KOSTRA/Film og kino	2013	2,5 %
6 BIBLIOTEK			
Totalt utlån fra folkebibliotek (alle medier)	KOSTRA/SSB	2013	3,33 %
Antall besøk i folkebibliotek	KOSTRA/SSB	2013	3,33 %
Voksne aktive lånere	Folkebibliotekstatistikk fra Nasjonalbiblioteket	2013	3,33 %
7 SCENEKUNST			
7a Antall teaterforestillinger	NTO statistikk + tilsendte lister fra regionteatre	2013	3,33 %
7b Teaterpublikum	NTO statistikk + tilsendte lister fra regionteatre	2013	3,33 %
7c Antall danseforestillinger	Danseinformasjonen	2013	3,33 %
8 KULTURSKOLE / DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN			
7a Antall årstimer totalt i kulturskolen	GSI	2013	1,25 %
7b Bredden i kulturskoletilbudet	GSI	2013	1,25 %
7c Antall elever fra kommunen i kulturskole	KOSTRA/SSB	2013	2,5 %
7d Antall publikum Den kulturelle skolesekken	DKS-sekretariatet / Ksys	2013	5 %
9 SENTRALE TILDELINGER			
9a Kulturfondtildelinger + tilskudd over statsbudsjettet	Norsk kulturråd og Statsbudsjettet 2013	2013	3,33 %
9b Tildelinger Frifond	Norsk musikkråd og Norsk teaterråd	2013	3,33 %
9c Tildelinger Riksantikvaren	Riksantikvaren	2013	3,33 %
10 FRIVILLIGHET			
10a Mva.-refusjon	Lotteri- og stiftelsestilsynet	2013	5,00 %
10b Antall korpsmedlemmer	Norges musikkorps forbund og korpsnett	2013	1,67 %
10c Antall kormedlemmer	4 korforbund + KOSTRA (se metode)	2013	1,67 %
10d Antall husflidsmedlemmer	Norges husflidslag	2013	1,67 %

Utvalgte kommuner

Oslo blir i denne rapporten sammenlignet med seks utvalgte kommuner. Valg av kommuner er foretatt av oppdragsgiver. Kommunene er valgt ut primært basert på demografi og geografi/sentralitet.

I kulturindeks-sammenheng gir det mest mening å sammenligne kommuner med tilnærmet likt innbyggertall og lik geografisk plassering når det gjelder sentralitet. I dette tilfellet sammenligner vi de store byene i Norge med hverandre. Det er verdt å merke seg at Oslo har et innbyggertall som er i en klasse for seg sammenlignet med andre norske kommuner.

Når vi sammenligner kulturnivå i denne rapporten, tar vi utgangspunkt i tall per innbygger. Dette kan være antall kunstnere per innbygger eller publikum per innbygger. På denne måten kan man sammenligne kulturtilbud og kulturbruk på tvers av kommuner med ulik størrelse. I utvalget av delindikatorer har vi etterstrebet delindikatorer som ikke på en systematisk måte favoriserer små eller store kommuner.

Kommunene har ulike forutsetninger for å gi innbyggerne et godt kulturtilbud. Dette handler likevel til syvende og sist og kulturpolitiske prioriteringer. Kommuneøkonomi og prioritering av kultursektoren kan ha innvirkning på kulturtilbudet, spesielt når det gjelder bibliotek, kulturskole og kino.

Nedenfor har vi hentet ut relevante nøkkeltall om de utvalgte kommunene.

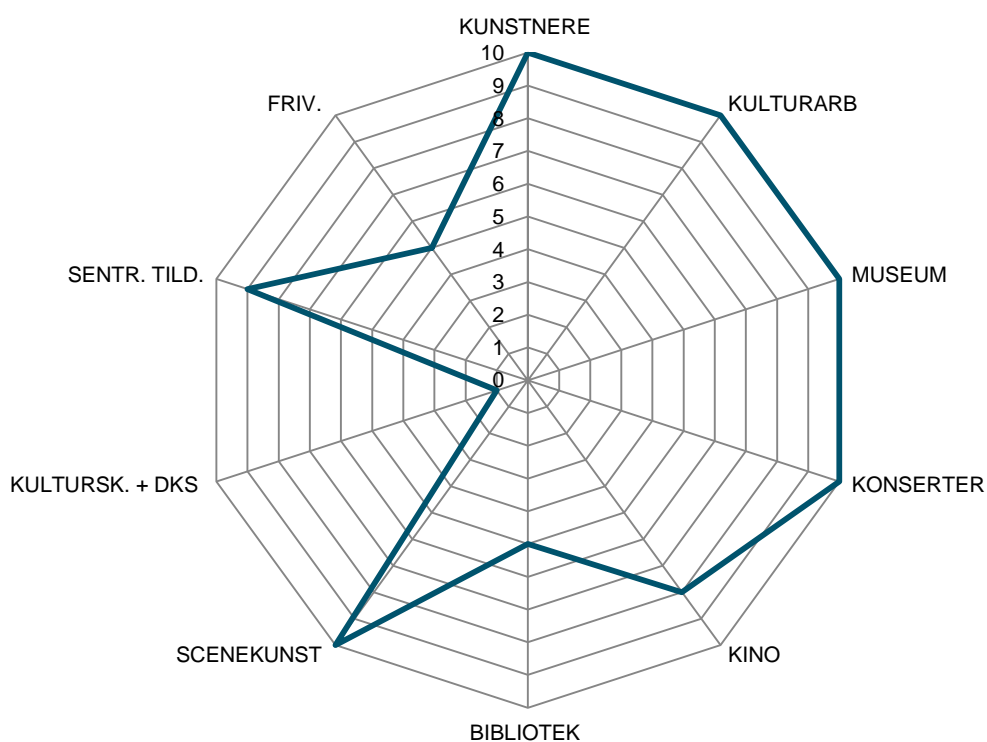
Tabell 2: Nøkkelfakta om utvalgte kommuner. Kilde: SSB/ KOSTRA.

NØKKELTALL	Innbyggere	Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Netto driftsutgifter i kroner per innbygger	Netto driftsutgifter, kultur, i prosent av totale netto driftsutgifter
Oslo	634463	7,7	1,7	58313	3,8
Bergen	271949	9,3	1,7	47449	4,3
Trondheim	182035	7,5	4,5	45794	4,1
Stavanger	130754	6,1	1,9	51050	6,1
Kristiansand	85983	6,9	1,7	48063	4,5
Tromsø	71590	8,5	0,1	46978	4,7
Drammen	66214	5,2	2	48956	4,6

Plassering i Norsk kulturindeks

Oslo havner totalt sett på en 21. plass blant landets 428 kommuner i Norsk kulturindeks 2014.

Dersom man gjør om denne rangeringen til en score mellom en og ti, får Oslo en totalscore på 10. Oslo får maks uttelling i kategoriene kunstnere, kulturarbeidere, museum, konserter og scenekunst. I kategoriene frivillighet og bibliotek scorer kommunen midt på treet, mens i kategorien kulturskole + DKS får kommunen laveste score. Oslo har falt sju plasser på indeksen siden 2013. Høyest rangering får kommunen i kategorien scenekunst (1. plass). Oslo oppnår svært gode rangeringer i kategoriene kunstnere (2. plass) og kulturarbeidere (2. plass).

Figur 1: Oslos score i de ti kategoriene. De høyeste verdiene befinner seg ytterst i radardiagrammet. Kategoriene er rangert fra 0-10.

Tabell 3: Kommunens rangering (av 428) sammenlignet med andre, relevante kommuner.

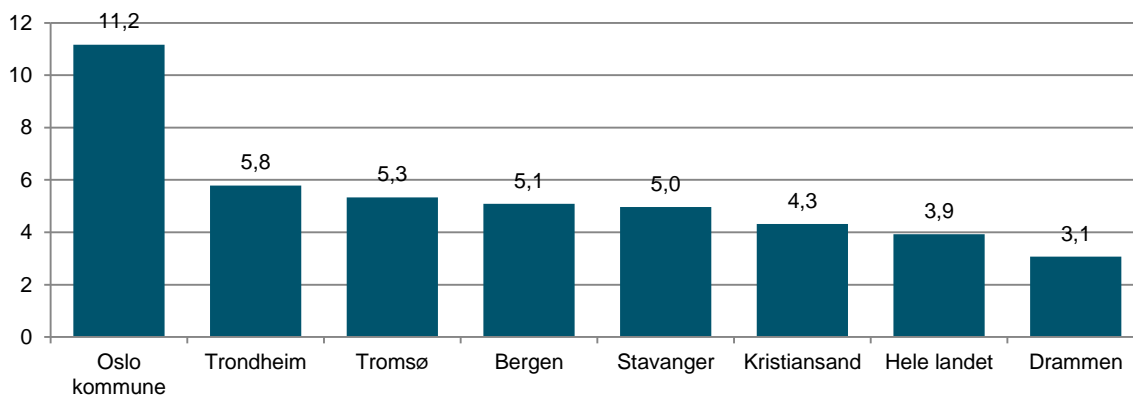
KOMMUNE	KUNSTNERE	KULTUR- ARB.	MUSEUM	KONSERTER	KINO	BIBLIOTEK	SCENEKUNST	KULTURSKOLE + DKS	SENTR. TILD.	FRIVILLIG- HET	TOTALT
Trondheim	17	10	40	33	11	58	12	317	15	185	6
Kristiansand	38	8	55	43	31	41	10	197	49	240	7
Stavanger	30	11	24	39	38	119	12	231	40	206	9
Bergen	11	9	26	25	22	124	5	428	10	176	12
Tromsø	19	13	68	18	17	81	4	327	65	298	17
Oslo kommune	2	2	7	14	50	210	1	425	45	213	21
Drammen	73	19	141	158	8	99	35	360	185	307	66

1. Kunstnere

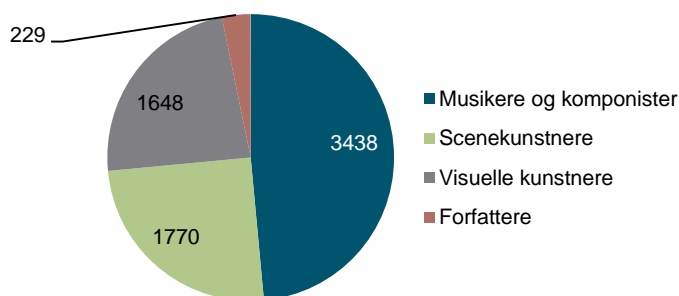
Antallet kunstnere, deres kunstneriske aktivitet og deres kunstneriske kvalitet vil svært sannsynlig påvirke kulturlivet i kommunen. Kunstnerne iverksetter ofte kulturtiltak lokalt og bidrar til å styrke kulturlivet i lokalsamfunnet. Oversikten vi her presenterer tar utgangspunkt i bostedsadresse for kunstnere registrert i de ti største kunstnerorganisasjonene i landet. Vi presenterer også oversikt over tildelinger fra Statens kunstnerstipend (SKS). Dette kan være en indikator på den kunstneriske kvaliteten til kunstnerne som er bosatt i kommunen.

I følge vår oversikt er totalt 7085 kunstnere bosatt i Oslo. Dette tilsvarer 11,2 kunstnere pr. tusen innbyggere, en kunstnertetthet som er nesten tre ganger så høyt som landsgjennomsnittet. Av alle kommunene i landet, er det kun Nesodden som har en høyere kunstnertetthet enn Oslo. Kunstnertettheten varierer mye mellom bydelene i Oslo, fra St. Hanshaugen på topp med 23 kunstnere pr. tusen innbyggere til Stovner på bunn med 2,2. Bydelene St. Hanshaugen og Gamle Oslo (19,2) har likevel en høyere kunstnertetthet enn Nesodden (18,5). Kunstnertettheten i Oslo har hatt en tilbakegang på 4,1 % siden 2010. Av de 7085 kunstnerne i Oslo er 3438 musikere eller komponister, 1770 er scenekunstnere, 1648 er visuelle kunstnere og 229 er forfattere.

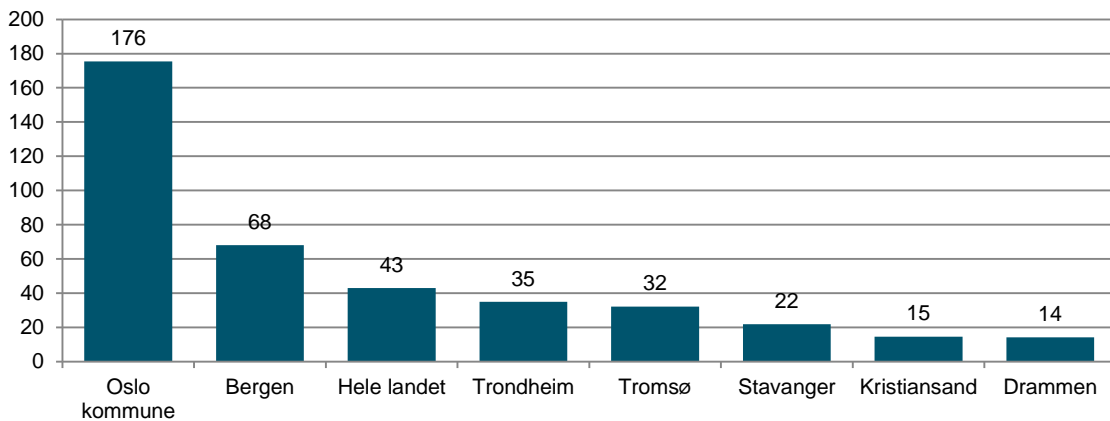
Statens kunstnerstipend er den viktigste ordningen for direkte støtte til kunstnere. Tildelingene gjøres på bakgrunn av en kvalitativ vurdering av kunstproduksjonen. Kunstnere bosatt i Oslo mottok om lag 111 millioner kr i støtte fra SKS i 2013. Nesten halvparten av dette var garantiinntekt. Totalt utgjør tildelingene 176 kr pr. innbygger og er fire ganger så høyt som landsgjennomsnittet. Osloskunstnere fikk i gjennomsnitt 15 718 kroner fra SKS. Vi har ingen oversikt over hvor mange som har søkt.

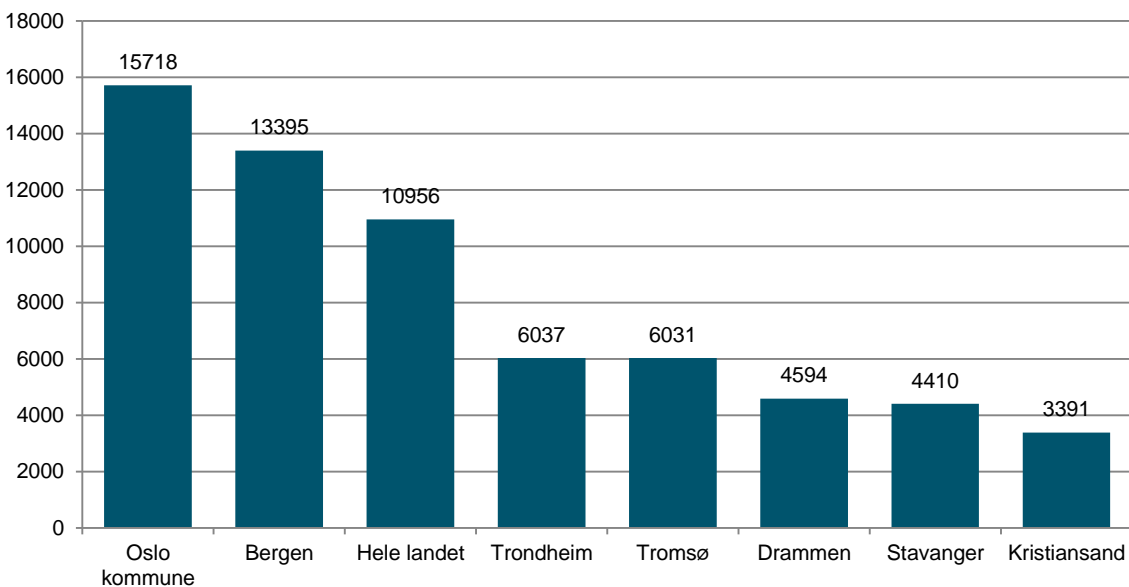
Figur 2: Antall kunstnere pr. tusen innbyggere i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013.

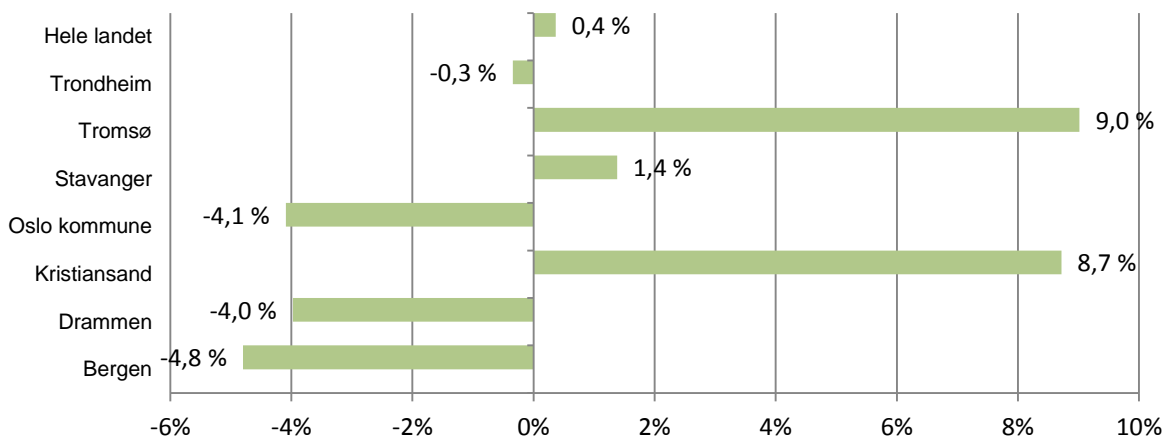
Figur 3: Antall medlemskap i ulike organisasjoner fordelt på kunstformer. Tall for Oslo 2013.

Figur 4: Tildelinger fra Statens kunstnerstipend til kunstnere i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013. Kroner pr. innbygger.

Figur 5: Tildelinger fra Statens kunstnerstipend til kunstnere i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013. Kroner pr. kunstner.

Figur 6: Endring i andel kunstnere siste tre år for Oslo, hele landet og utvalgte kommuner.

2. Kulturarbeidere

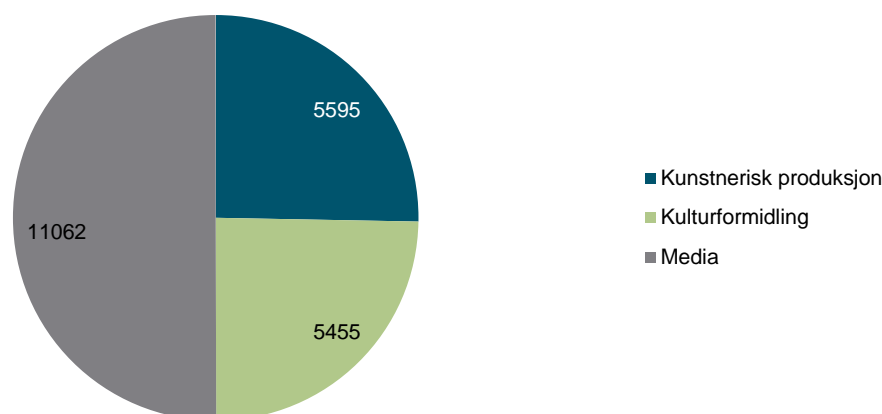
Sysselsettingstall for kulturyrker kan fortelle noe om kulturlivet generelt i kommunen. Kulturyrker genererer i stor grad kulturtilbud lokalt. Flere steder jobbes det også målrettet for å styrke det kulturbaserte næringslivet. Tallene i denne oversikten er hentet fra SSBs sysselsettingsstatistikk. Oversikten inkluderer både ansatte og selvstendige næringsdrivende, i både privat og offentlig sektor. Sysselsatte er registrert på arbeidsadresse.

I Oslo jobber 22 112 personer innenfor ulike kulturyrker. 11 062 av disse jobber innen media, 5595 jobber med kunstnerisk arbeid av ulik art og 5455 personer jobber med kulturformidling, f.eks. museums- og bibliotekansatte, kulturskolelærere m.m. Vi ser at om lag halvparten av kulturarbeiderne jobber innen media. Dette tallet er såpass høyt fordi Oslo huser de store riksdekkende mediehusene som NRK, Aftenposten, VG og TV 2.

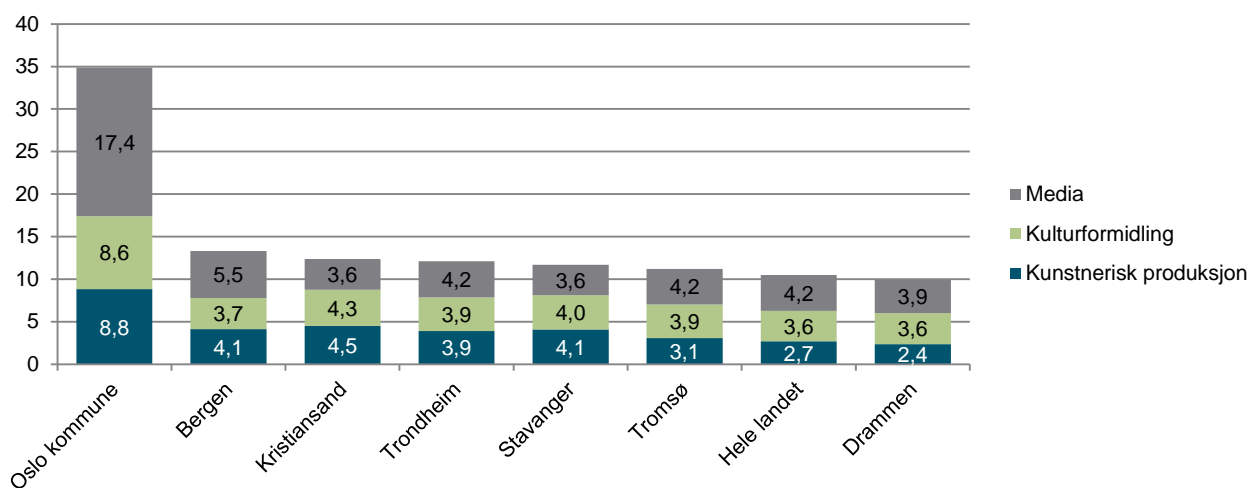
Andelen kulturarbeidere er høy i Oslo, med 34,9 ansatte pr. tusen innbyggere. Dette er over tre ganger så høyt som landsgjennomsnittet. Generelt finner man flest ansatte innen kulturyrker i de større byene og regionsentrene. De største kulturaktørene i Oslo hva gjelder antall ansatte er som følger (antall i parentes): NRK (2771), Den Norske Opera og Ballett (706), Aftenposten (619), VG (510) og TV 2 (464) (data fra Brønnøysundregistrene).

Andelen ansatte innen disse yrkene har samlet sett hatt en nedgang på 5 % i Oslo de siste fire årene. Nedgangen var størst fra 2009 til 2010, mens i 2012 var det en liten oppgang. Innen media var nedgangen størst det siste året, mens andelen kulturformidlere hadde størst nedgang mellom 2009 og 2010. Andelen ansatte innen kunstnerisk produksjon har variert, men er i 2013 på samme nivå som i 2009. Av de utvalgte kommunene, er det kun Drammen og Tromsø som har hatt en vekst i andelen kulturarbeidere de siste fire årene. På landsbasis har andelen gått ned med 4 %.

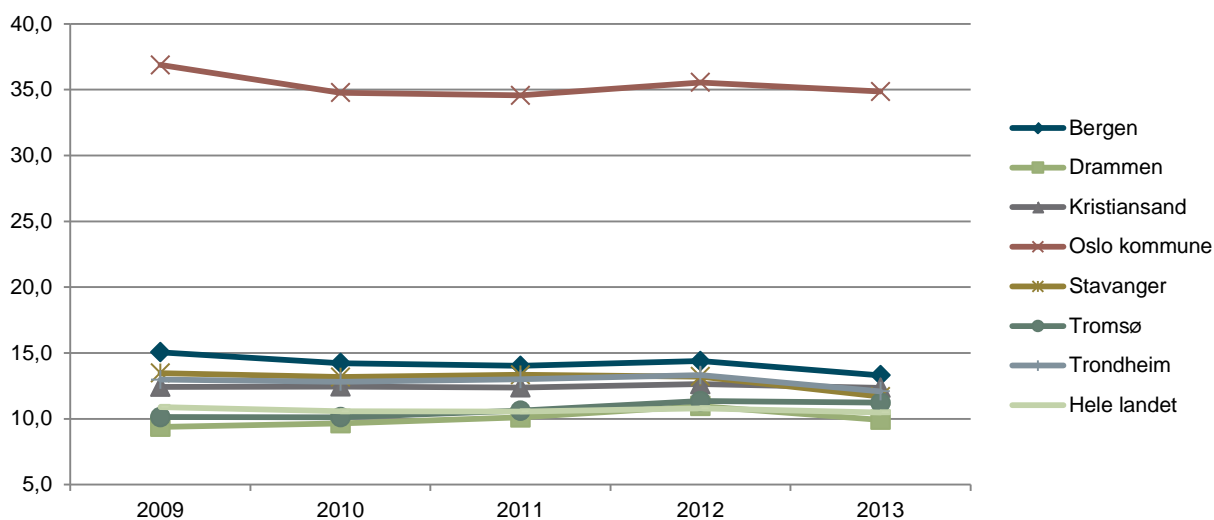
Totalt sett for landet er det flere kunstnere med medlemskap i kunstnerorganisasjoner (jf. forrige kapittel) enn det er personer med kunstnerisk virksomhet som hovedyrke. Sysselsettingsgraden i Oslo (0,79), det vil si antall sysselsatte innenfor kunstnerisk produksjon delt på antall kunstnere, er mye høyere enn landsgjennomsnittet (0,68). Det betyr at kunstnere som er bosatt både i og utenfor Oslo jobber i Oslo. Nabokommunen Nesodden har en høy kunstnertetthet, men lav sysselsettingsgrad (0,38), noe som indikerer at kunstnerne jobber andre steder (fortrinnsvis Oslo). Kristiansand (1,05), Stavanger (0,82) og Bergen (0,81) har alle en høyere sysselsettingsgrad enn Oslo.

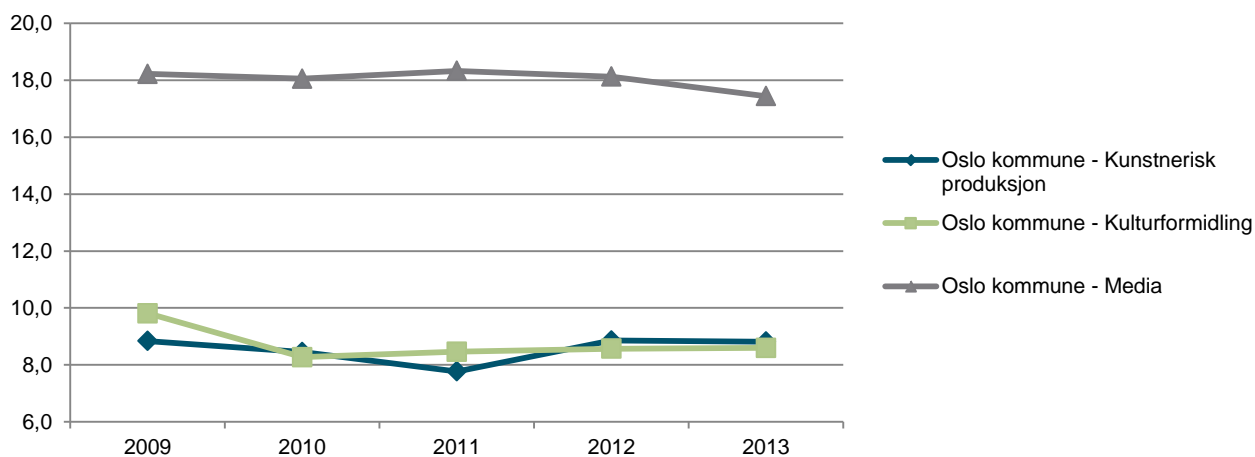
Figur 7: Totalt antall sysselsatte i ulike kulturyrker i Oslo i 2013.

Figur 8: Sysselsatte pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 9: Sysselsatte i kulturyrker pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i perioden 2009- 2013.

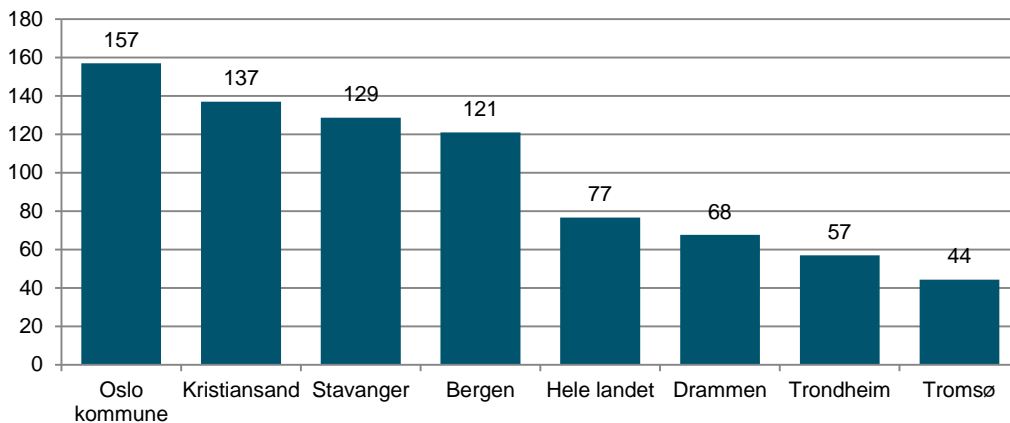

Figur 10: Endring i antall sysselsatte innen kunstnerisk produksjon (blå), kulturformidling (grønn) og media (grå) fra 2009 til 2013 i Oslo.

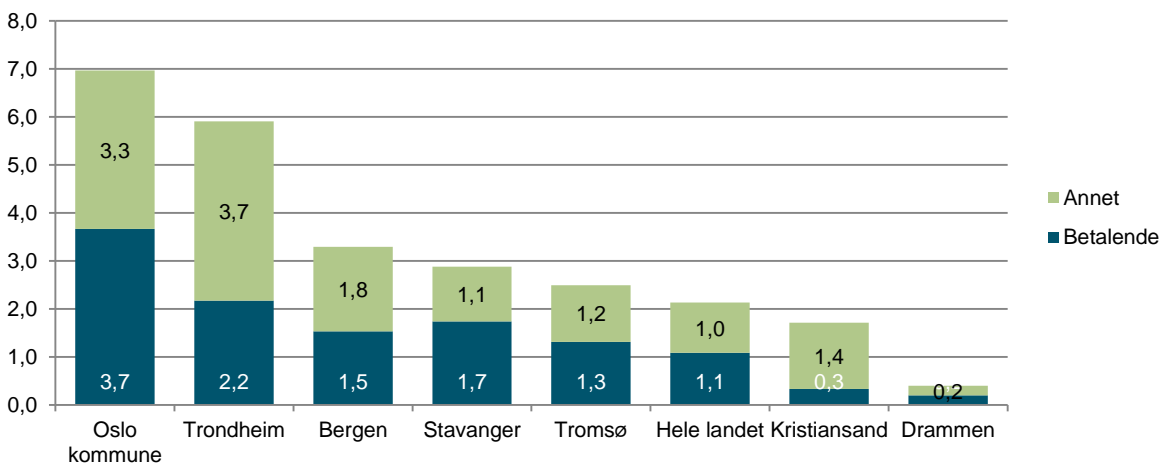
3. Museum

Museene er en viktig del av kulturaktiviteten rundt i kommunene. De er ressursentre for kulturvern, de produserer kunnskap og opplevelser og de kan fungere som møtesteder for innbyggerne. Vi presenterer her kommunale tildelinger til museer samt totalt besøk og betalende besøk for alle museumsavdelinger som rapporterer tall inn til Norsk kulturråd.

Totalt brukte Oslo om lag 100 millioner kr på museumsformål i 2013 (Netto driftsutgifter til muséer, funksjon 375). Dette tilsvarer omlag 157 kroner pr. innbygger og er dobbelt så høyt som landsgjennomsnittet. Summen er redusert med nesten 1,5 millioner kr totalt og 5 kr pr. innbygger fra året før, eller 3 %. I landet for øvrig har økningen i kommunale tilskudd til museer vært på rundt 0,5 %. Museer i Oslo hadde et besøk på i overkant av 4,4 millioner, av disse var rundt 2,3 millioner registrert som betalende besøk. Dette tilsvarer et totalt besøk på 7 pr. innbygger. Det totale besøket er over tre ganger så høyt som landsgjennomsnittet. De største museene hva gjelder besøkstall er som følgende: Naturhistorisk museum (709 000 besøkende, hvorav 55 817 var betalende), Norsk Folkemuseum (553 755 besøkende, hvorav 373 181 var betalende), Kulturhistorisk museum (458 097 besøkende, hvorav 316 203 var betalende) og Nasjonalgalleriet (451 551 besøkende, hvorav 269 105 var betalende).

Figur 11: Netto driftsutgifter til museer i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013. Kr pr innbygger.

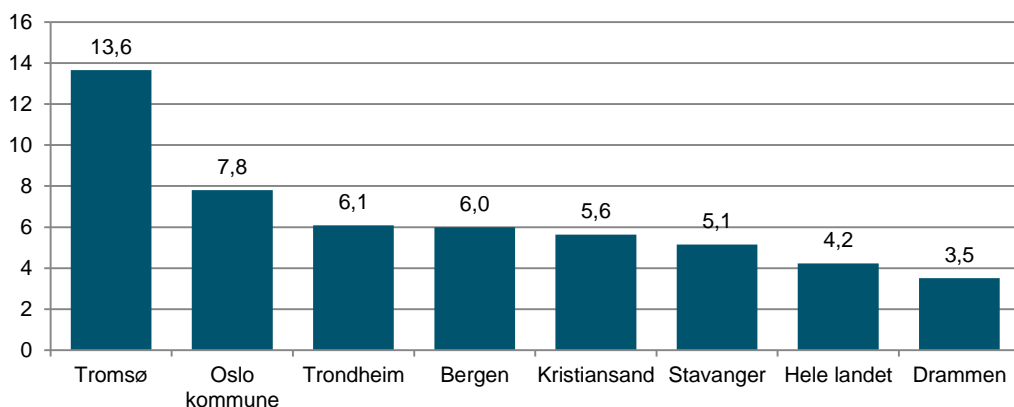
Figur 12: Betalende besøk (blå) og annet besøk (grønn) på muséer i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013. Kr pr. innbygger.

4. Konserter

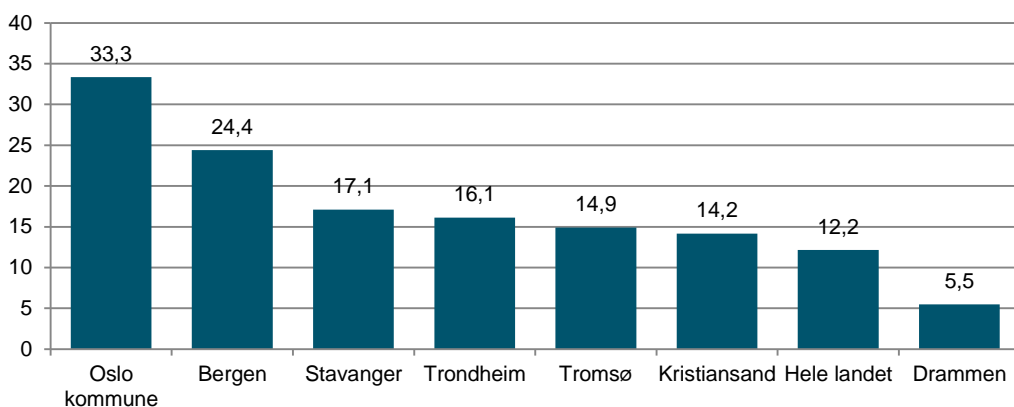
Kategorien konserter tar utgangspunkt i konserttall fra TONO. TONO er et organ som forvalter lydfestings- og fremføringsrettigheter for musikkverk i Norge på vegne av komponister, tekstforfattere og musikkforlag. TONO samler inn informasjon om de fleste konserter i Norge og deres database inneholdt omtrent 22 000 konserter for 2013.

Totalt er det registrert nesten 5000 arrangementer i Oslo i TONOs oversikt for 2013. Dette tilsvarer 7,8 arrangementer pr. 1000 innbyggere. Antall arrangementer er 84 % over landsgjennomsnittet. TONO-dataene er imidlertid ikke helt nøyaktige, flere arrangementer kommer under radaren og blir ikke fanget opp.

TONO-avregningen sier noe om hvor stor konserten er. Avregningen er basert på totale inngangspenger eller antall publikum. Vi finner at aktører i Oslo har blitt avkrevd rundt 21 millioner kr i TONO-vederlag. Dette er 33,3 kroner pr. innbygger, nesten tre ganger så høyt som landsgjennomsnittet.

Figur 13: Antall TONO-registrerte konserter pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 14: TONO-avregning pr. innbyggere til arrangører i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

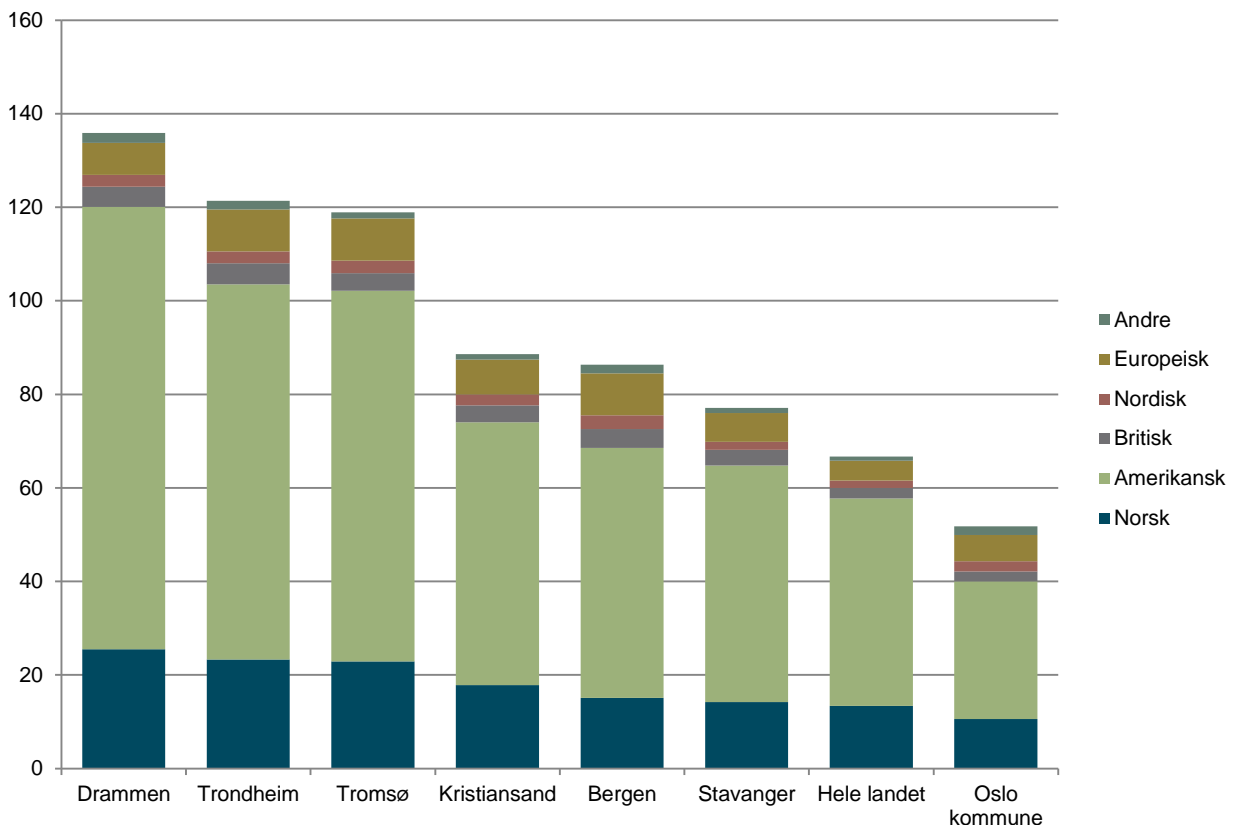
5. Kino

Kino er det kulturtilbudet som størst andel av befolkningen benytter seg av. I følge SSBs kulturbarometer er kino også et tilbud som befolkningen benytter seg av på tvers av sosioøkonomiske skillelinjer. I kinokategorien presenterer vi tall fra bransjeorganisasjonen Film og Kino.

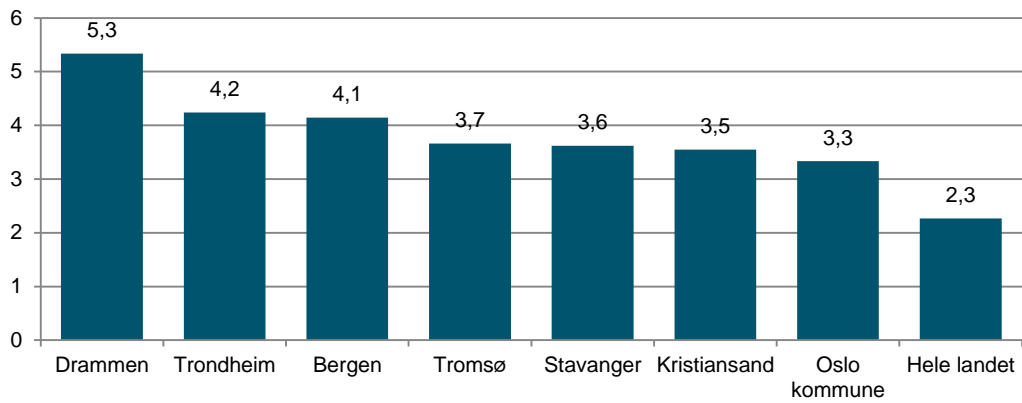
Totalt ble det vist 32 856 kinoforestillinger på kino i Oslo. 18 679 av disse var fra USA, 6701 var norske, 1343 var britiske, 1412 var fra andre nordiske land, 3532 var fra andre europeiske land, mens 1189 var fra land utenfor Europa og USA. Dette utgjør totalt 51,8 forestillinger pr. 1000 innbyggere og er 22 % under landsgjennomsnittet. Sammenligner man med fjoråret, finner vi at antall forestillinger har gått ned med hele 21 %. Landet for øvrig har hatt en nedgang på 3 %.

I løpet av 2013 ble det vist 304 ulike filmer fra 24 ulike land. Oslo har en den laveste andelen amerikanske filmer (57 %) blant de utvalgte kommunene. Drammen har den høyeste med 70 % amerikanske filmer. 11 % av filmene som ble vist i Oslo i 2013 var europeiske. Dette er den høyeste andelen europeiske filmer blant de utvalgte kommunene. Oslo har også høyest andel filmer fra land utenfor Europa og USA (4 %).

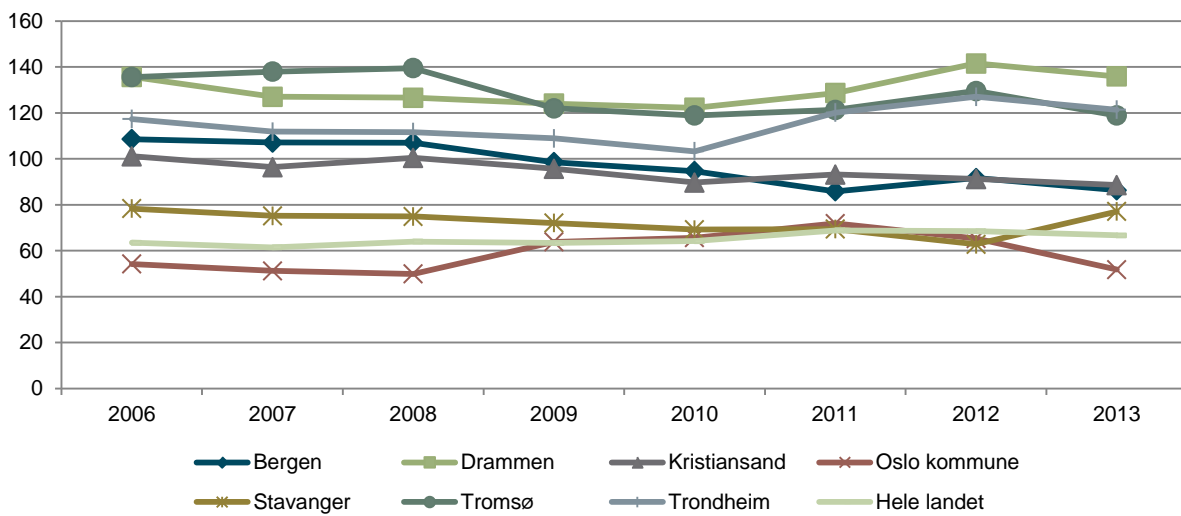
Totalt ble kinoen i Oslo besøkt 108 253 ganger i 2013. Dette gir et besøk på 2,5 pr. innbygger, noe som er 9 % over landsgjennomsnittet. De 10 filmene med flest besøk i Oslo i 2013 var som følger (besøk i parentes): Solan og Ludvig - Jul i Flåklypa (99 313), Hobbiten: Smaugs ødemark (3D) (76 084), The Hunger Games: Catching Fire (55 926), Django Unchained (51820), Iron Man 3 (3D) (47 715), Gåten Ragnarok (40 304), Den store Gatsby (3D) (39 881), Hobbiten: En uventet reise (3D) (37 617), Gravity (3D) (36 965) og Pionér (36 384).

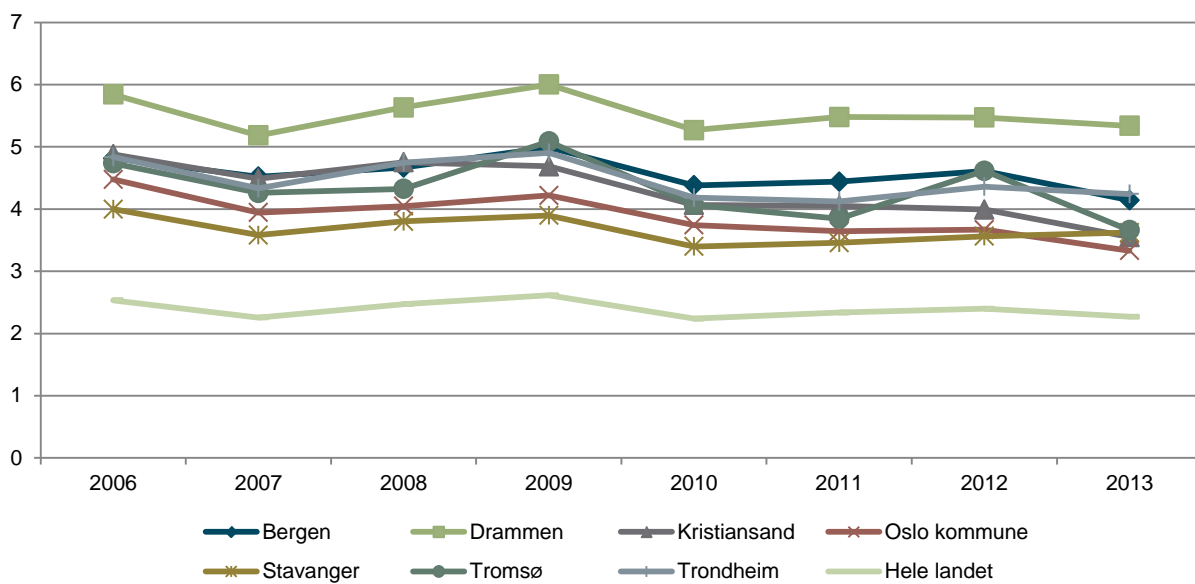
Figur 15: Antall kinoforestillinger fordelt på opprinnelsesland. Filmer pr. 1000 innbyggere i 2013. Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 16: Antall kinobesøk pr. innbygger. Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 17: Antall kinoforestillinger pr. 1000 innbygger. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2006- 2013.

Figur 18: Antall kinobesøk pr. innbygger. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2006- 2013.

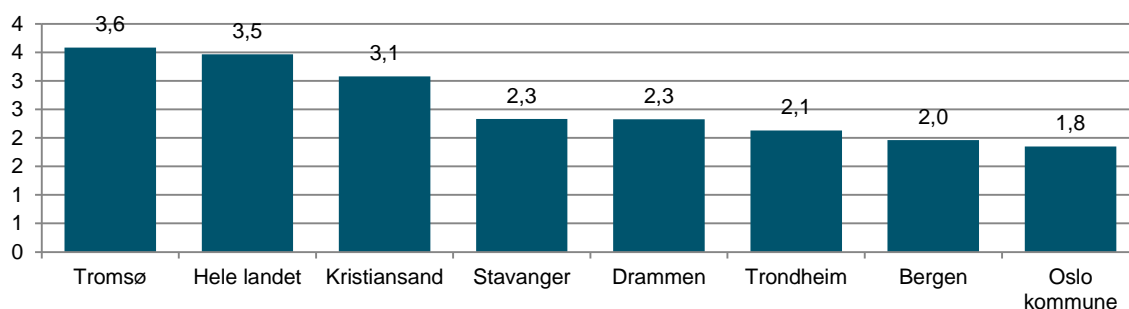
6. Bibliotek

Bibliotek er en lovpålagt tjeneste for kommunene og er en viktig del av både kunnskaps- og kulturpolitikken i Norge. Mange steder er biblioteket det kulturelle senteret i kommunene og fungerer som en viktig møteplass. Her presenterer vi tall hentet fra KOSTRA og Folkebibliotekstatistikken til Nasjonalbiblioteket.

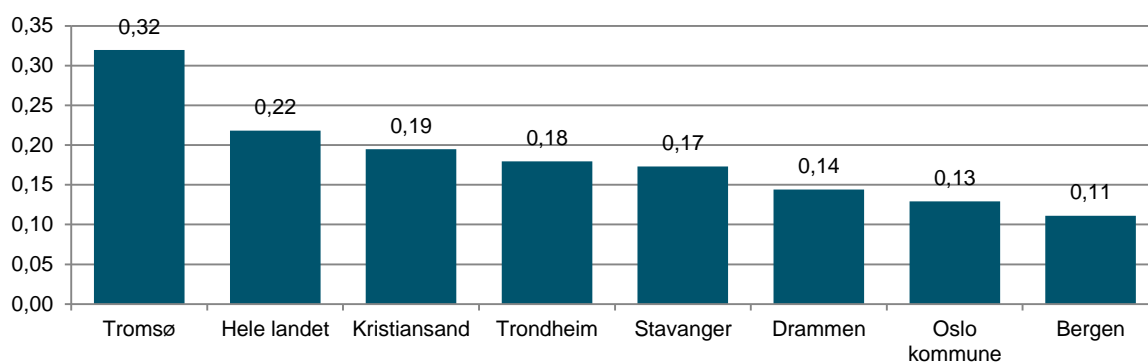
Bokbestand og tilvekst

Bokbestand og tilvekst i bibliotekene forteller noe om tilbudet ved det enkelte bibliotek. Det er likevel problematisk å sammenligne bokbestand og tilvekst på tvers av kommuner med svært ulike innbyggertall. Større kommuner har en større bokbestand totalt, men grunnet stordriftsfordeler trenger ikke bokbestanden pr. innbygger være så høy for at tilbudet skal være godt. Samtidig er ikke bokbestand noe entydig tegn på kvalitet. En høy bokbestand kan like gjerne skyldes at biblioteket har vært dårlige til å kassere bøker. **Bokbestand og tilvekst er av nevnte grunner ikke en av indikatorene i Norsk kulturindeks.**

Folkebibliotekene i Oslo har pr. 1.1.2013 en samlet bokbestand på 1 171 669 eksemplarer. Hvor mange ulike titler dette utgjør, har vi ikke oversikt over. Bokbestanden ved disse bibliotekene tilsvarer 1,8 bøker pr. innbygger. Dette er om lag halvparten av landsgjennomsnittet på 3,5. Dette trenger ikke være et tegn på at bokbestanden er lav. Den samlede tilveksten ved folkebiblioteker i Oslo var 82 017 eksemplarer av ulike typer medier. Dette utgjør 0,13 eksemplarer pr. innbygger, 41 % under landsgjennomsnittet. Oslo har lavest bokbestand og nest lavest tilvekst av de utvalgte kommunene. Oslo har desidert flest innbyggere av de utvalgte kommunene, og det finnes derfor ingen kommuner det er naturlig å sammenligne seg med når det gjelder bokbestand og tilvekst.

Figur 19: Bokbestand pr. innbygger i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

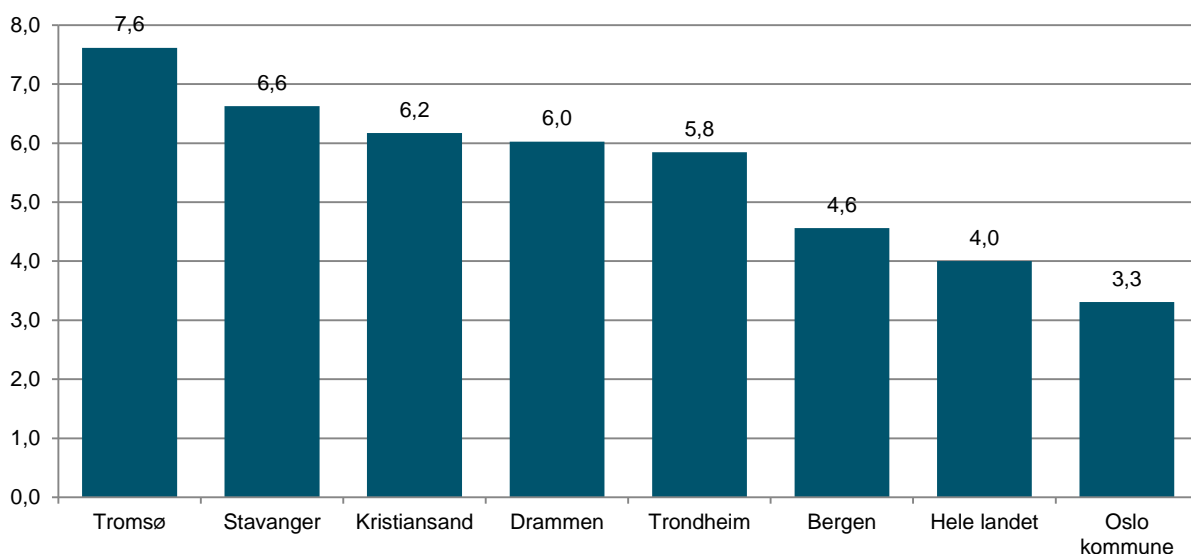

Figur 20: Tilvekst siste år for alle medier pr. innbygger i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet.

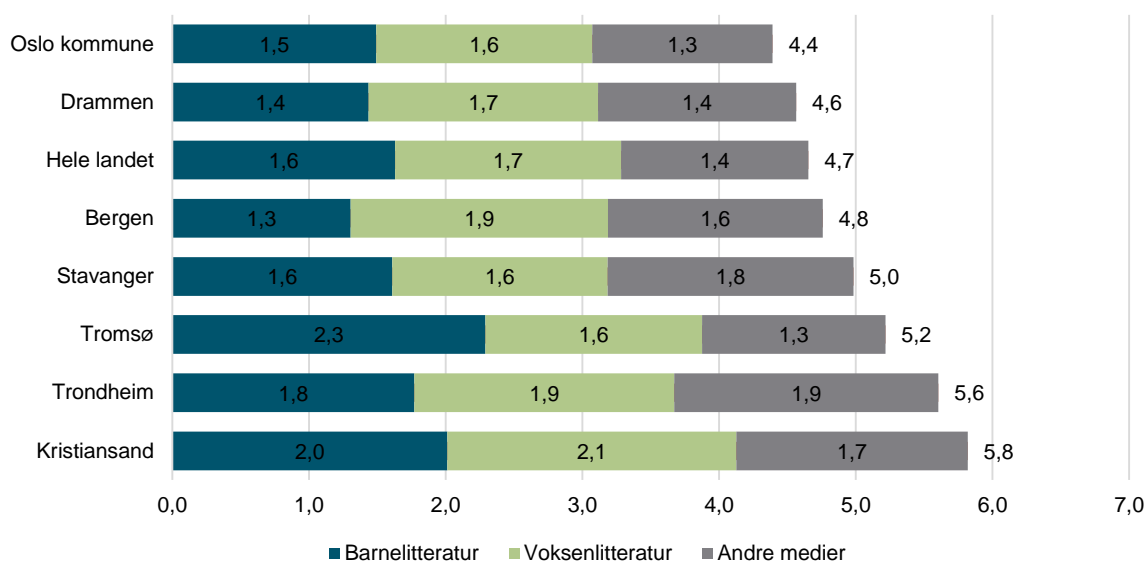
Besøk og utlån

Samlet besøk ved folkebibliotekene i Oslo var nesten 2,1 millioner i 2013. Dette tilsvarer 3,3 besøk pr. innbygger, 17 % under landsgjennomsnittet. Besøket har gått ned med 27 % fra 2006 til 2013. Landet for øvrig har også hatt en nedgang samme periode, men denne er noe svakere (16 %). Det har også alle de utvalgte kommunene, med unntak av Drammen og Tromsø som hadde en vekst på henholdsvis 4 % og 10 %.

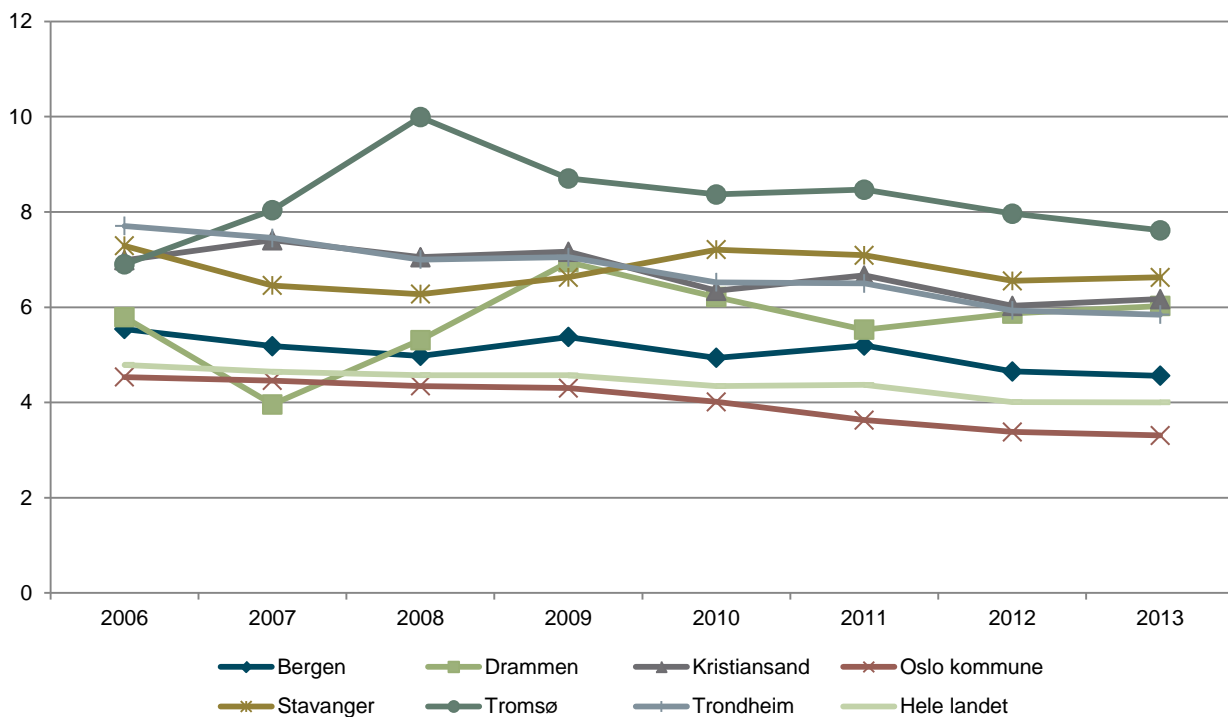
Det totale utlånet for alle medier i Oslo var nesten 2,8 millioner i 2013. Av disse var nesten 2 millioner bøker. Voksenlitteratur utgjorde rundt i overkant av 1 millioner utlån, mens barnelitteratur utgjorde rundt 950 000 utlån. De resterende 840 000 utlånene var andre medier, som dvd-er, cd-er osv. Deler vi dette på antall innbyggere, finner vi at det ble lånt ut 4,4 eksemplarer pr. innbygger. Dette er 6 % under landsgjennomsnittet, og om lag det samme som året før.

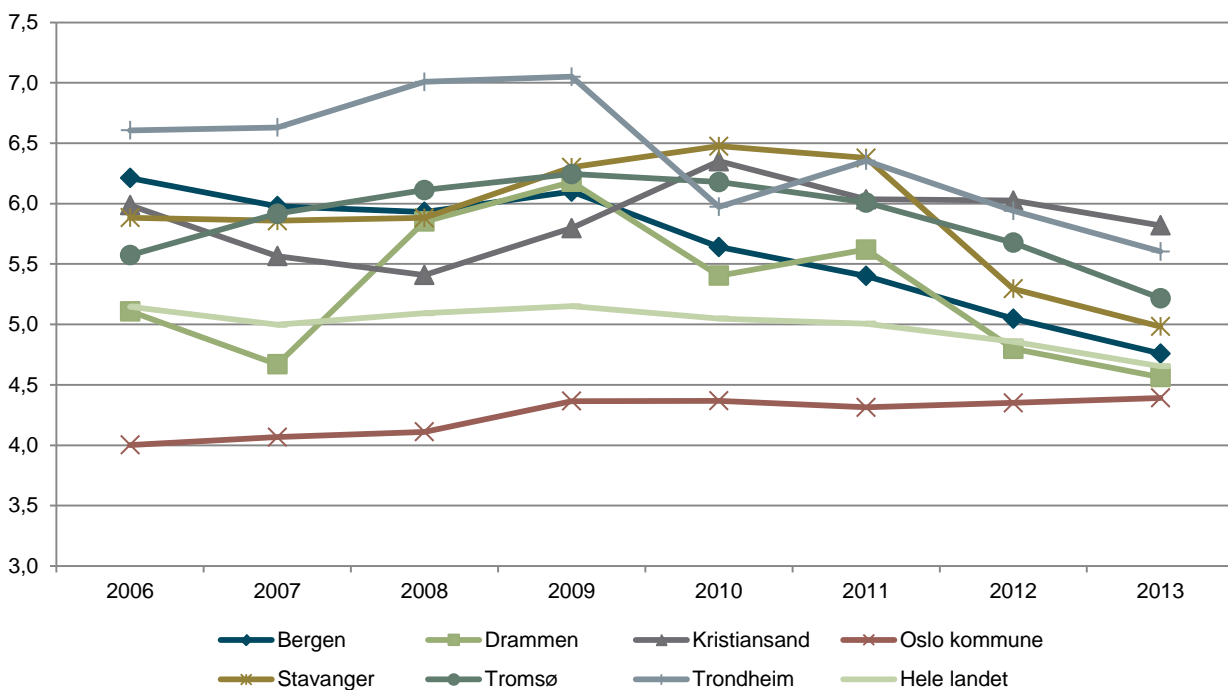
Figur 21: Bibliotekbesøk pr. innbygger i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013.

Figur 22: Utlån av barnelitteratur, voksenlitteratur og andre medier pr. innbygger i folkebibliotekene i 2013.

Figur 23: Antall bibliotekbesøk pr. innbygger. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2006- 2013.

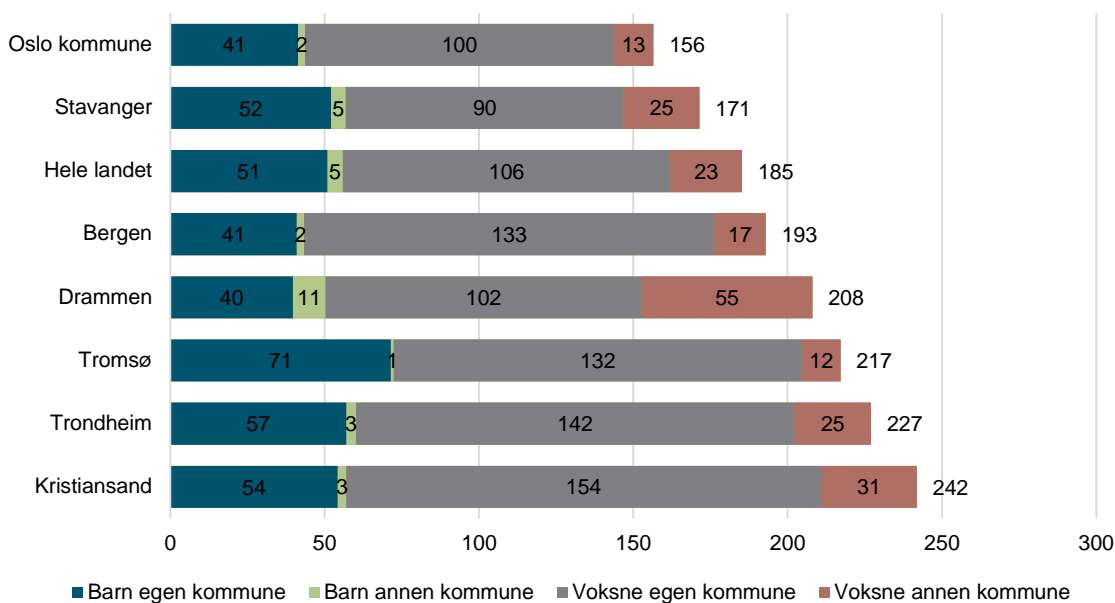

Figur 24: Utlån alle medier. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2006- 2013.

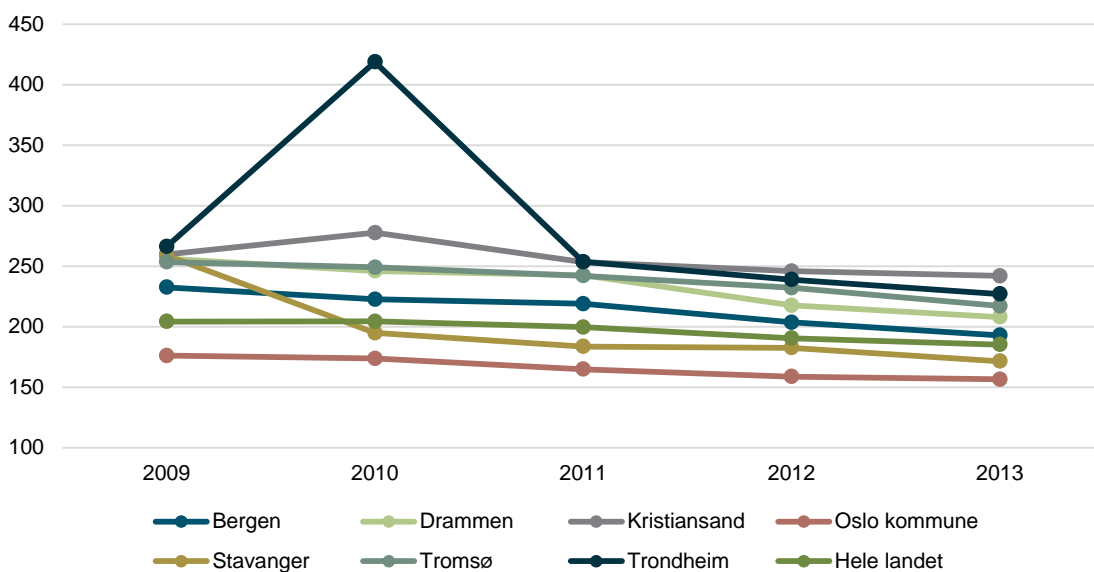
Aktive lånerer

En aktiv låner er en person eller organisasjon med minst ett registrert lån i et gitt år. Oslo hadde totalt nesten 100 000 aktive lånerer i 2013. Dette utgjør 156 aktive lånerer pr. tusen innbyggere. Vi finner 72 000 aktive voksne lånerer. Dette er 113 aktive voksne lånerer per tusen innbyggere, 13 % over landsgjennomsnittet.

Oslo har en lavere andel aktive voksne lånerer fra andre kommuner og en høyere andel fra egen kommune enn landsgjennomsnittet. Man reiser altså ikke til Oslo for å låne bøker. Drammen, derimot, har en høy andel aktive lånerer fra andre kommuner. 10 % av de aktive lånerne i Oslo, både barn og voksne, kom fra andre kommuner. På landsbasis er 15 % av aktive lånerer fra en annen kommune enn der biblioteket hører hjemme. Tromsø og Bergen har også en relativt lav andel aktive lånerer fra andre kommuner med henholdsvis 6 % og 10 %.

Figur 25 Aktive lånerer pr. innbygger. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013.

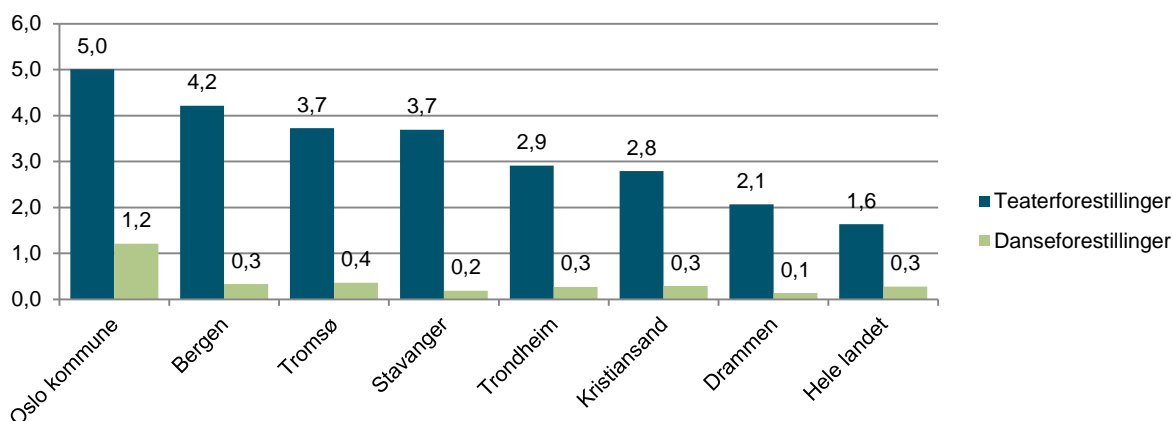

Figur 26 Aktive lånerer per tusen innbyggere. Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2009-2013.

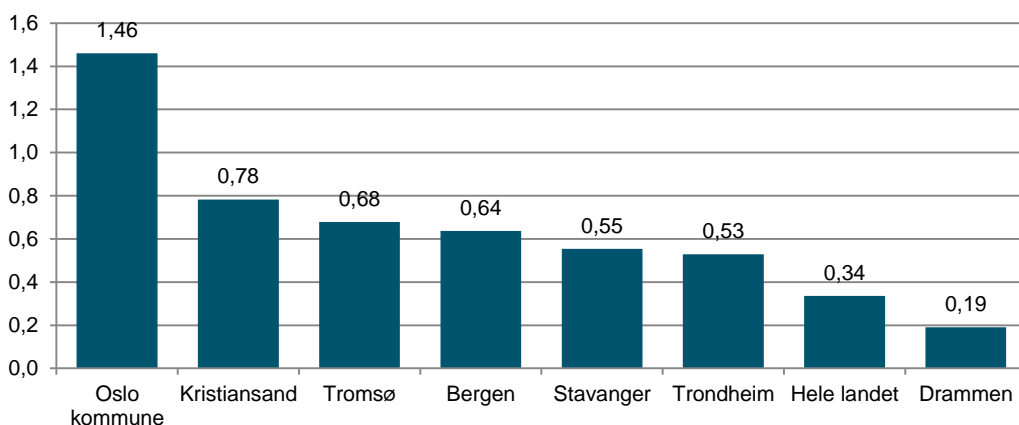
7. Scenekunst

Scenekunst er i mange land primært et tilbud man finner i byene. I Norge har vi gjennom Riksteateret og Regionteatrene hatt et utbygd, desentralisert scenekunsttilbud i mange år. Opplysningene om teater- og operaforestillinger og publikum er hentet fra medlemsteatrene i Norsk Teater- og Orkesterforening (NTO). Opplysningene om danseforestillinger er hentet fra Danseinformasjonen.no. Private teatre og frie scenekunstgrupper er ikke inkludert i oversikten, men flere av disse forestillingene er inkludert i oversikten over DKS-forestillinger.

Teatrene som rapporterer inn tall til NTO hadde i 2013 registrert om lag 3177 teater- og operaforestillinger og 767 danseforestillinger i Oslo. Dette gir 5 teater- og operaforestillinger pr. 1000 innbyggere, som er tre ganger så høyt som landsgjennomsnittet. Danseforestillingene, som det var 1,2 av pr. 1000 innbyggere, er over fire ganger så høyt som landsgjennomsnittet. Besøket på teater- og operaforestillinger var totalt nesten 930 000. Dette tilsvarer 1,46 besøk pr. innbygger i kommunen, noe som over fire ganger så høyt landsgjennomsnittet.

Figur 27 : Antall teater- og operaforestillinger pr. 1000 innbyggere (blått) og antall danseforestillinger pr. 1000 innbyggere (grønt) for Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 28: Antall teater- og operabesøk pr. innbygger for Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

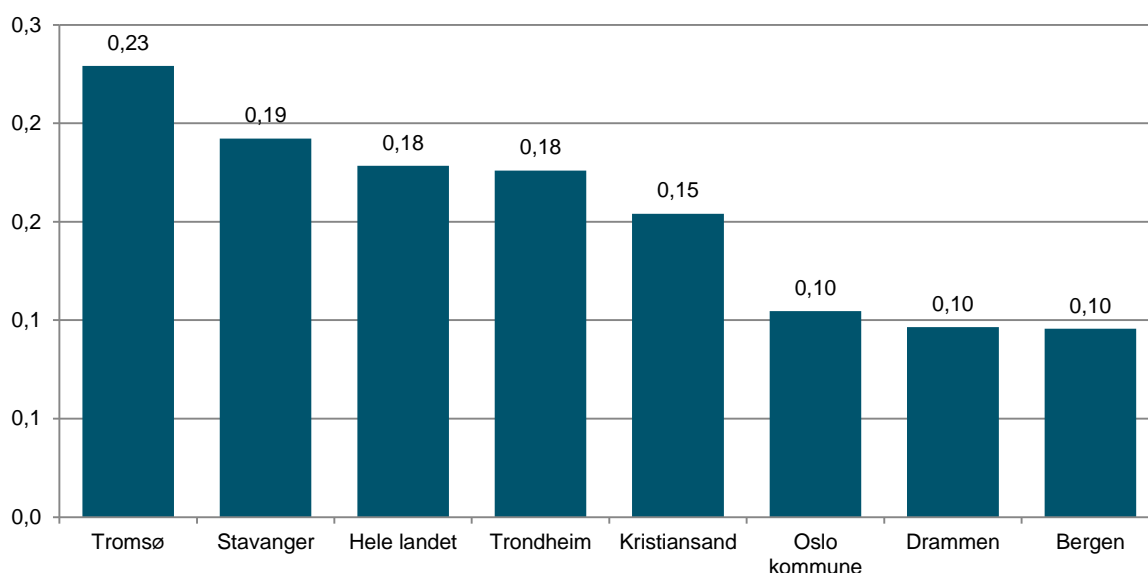
8. Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken

Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken (DKS) er, ved siden av Ungdommens kultur-
mønstring (UKS), de viktigste statlige tiltakene for kulturtilbud til barn og unge. Vi presenterer derfor disse tallene samlet under en kategori. Kulturskolene har som mål å la barn få *ut-
øve* kunst og kultur, mens DKS primært har som mål å la barn og unge *oppleve* kunst og kul-
tur.

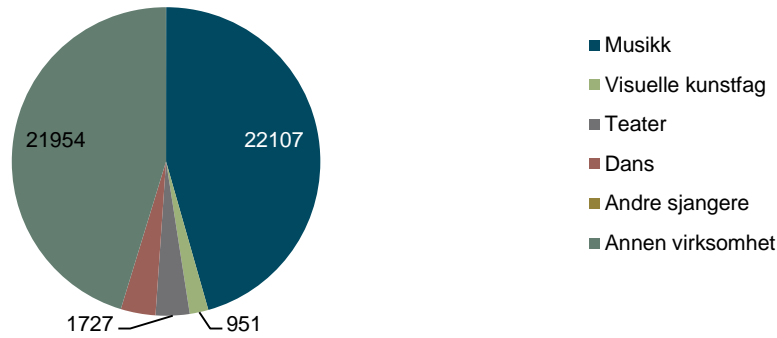
Kulturskolen

I Oslo går 6500 barn i kulturskolen. Dette utgjør 0,10 elever pr. barn i grunnskolealder (6-15 år), 41 % under landsgjennomsnittet på 0,18. Utviklingen viser at andelen barn i kulturskolen har økt med nesten 42 % siden 2006 i Oslo. Andelstallet vi opererer med her avviker noe fra det vi kjenner som dekningsgrad i kulturskolen. Årsaken til dette er at elever under 6 år eller over 15 år inngår i elevtallsberegningen, men ikke i totaltallet vi bruker som referansepunkt (barn i grunnskolealder). Andel av barn i grunnskolealder (6-15 år) i kommunen som går i kulturskole vil derfor være noe høyere enn dekningsgraden.

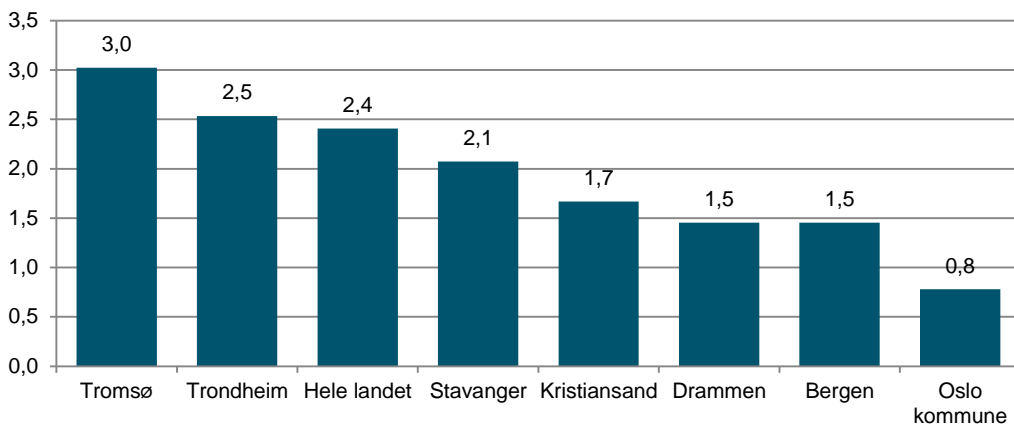
Kulturskoletilbud kan romme så mangt. Alt fra enkeltoppfølgning av elever til store prosjektkor som samles over en kort periode. Ved siden av dekningsgrad vil derfor årstimer være en god indikator for kulturskoletilbudet i kommunene. Kulturskolene i Oslo tilbyr 48 509 årstimer hvert år. Dette utgjør 0,8 timer pr. barn i grunnskolealder. Antallet årstimer pr. barn er 68 % under landsgjennomsnittet på 2,4.

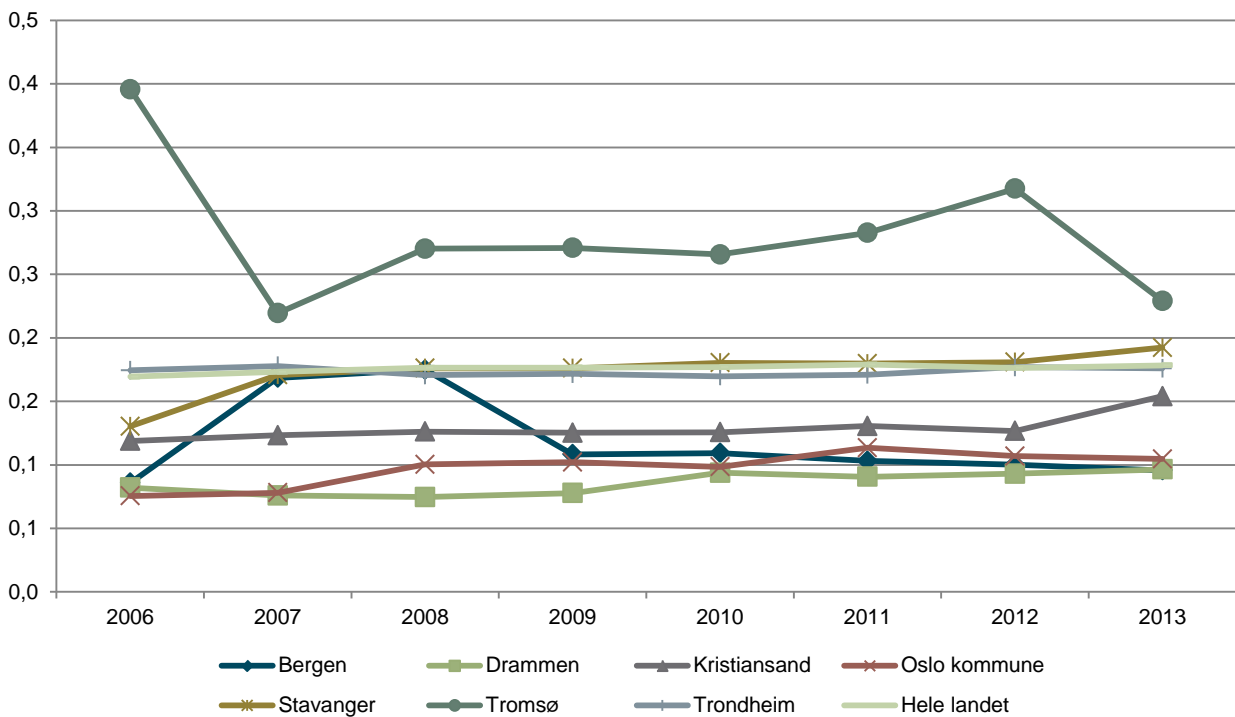
Figur 29: Andel av barn i grunnskolealder (6-15) i kommunen som går i kulturskole i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 30: Årstimer fordelt på sjanger i Oslo i 2013.

Figur 31: Årstimer i kulturskolen pr. barn i grunnskolealder (6-15 år) i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

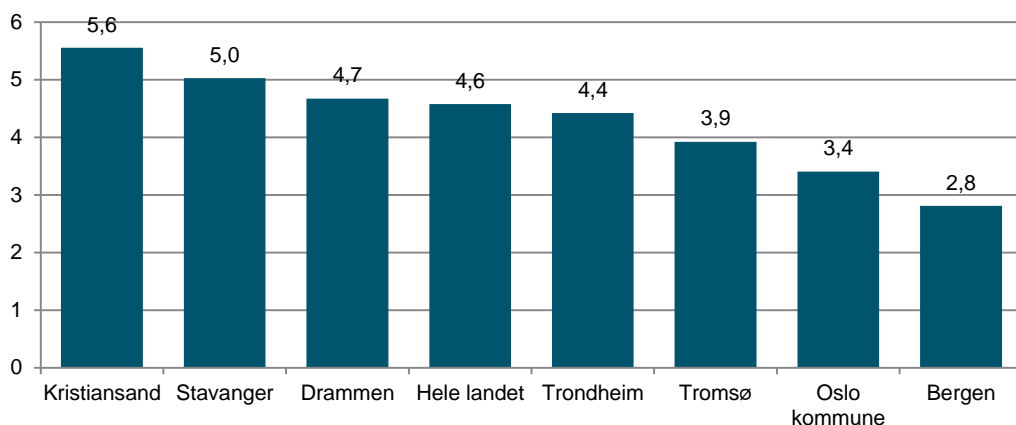

Figur 32: Antall barn i kulturskolen pr. barn i grunnskolealder (6-15) i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i perioden 2006-2013.

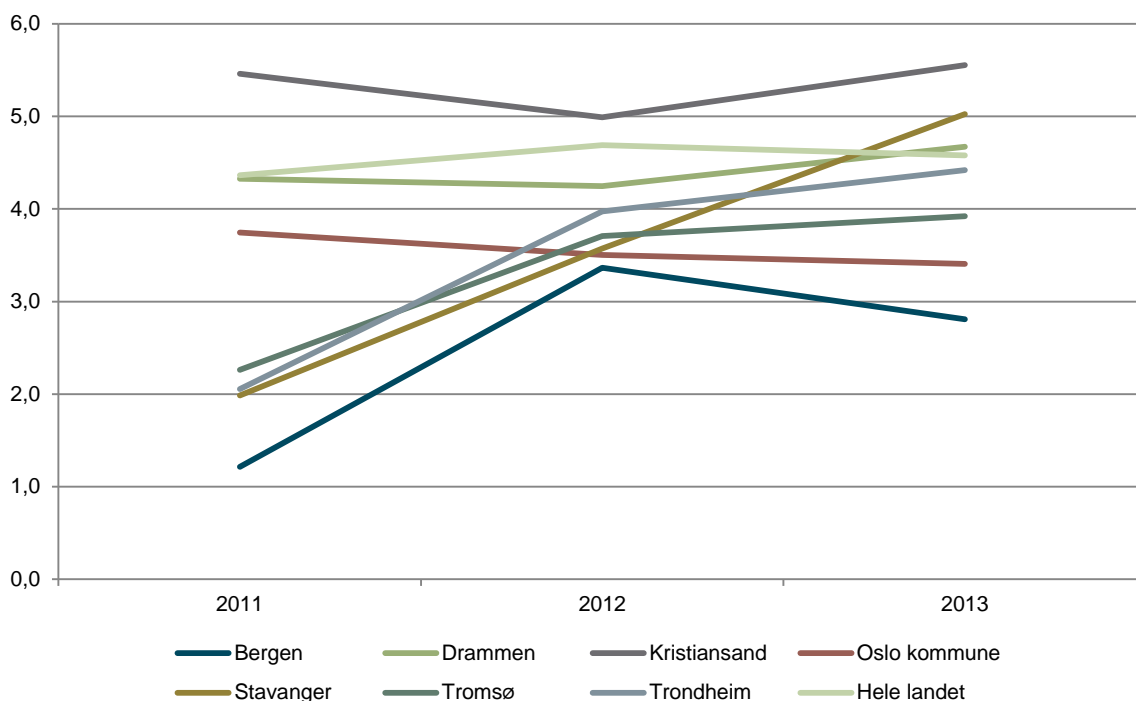
Den kulturelle skolesekken

Siden DKS-forestillinger er obligatoriske for elevene, kan man regne med at publikumsoppslutningen er direkte avledet av tilbudet. Det totale publikum for DKS-forestillinger i grunnskolen i Oslo var 211 617 i 2013. Dette tilsvarer et besøk på 3,4 pr. barn i grunnskolealder (6-15), 26 % under landsgjennomsnittet på 4,6. I disse tallene inngår både kommunale og fylkeskommunale forestillinger. For Oslo sin del går det ut på det samme.

DKS-besøket har gått ned med 9 % i Oslo fra 2011 til 2013. Det siste året var nedgangen på beskjedne 3 %. På landsbasis var det fra 2011 til 2013 en nedgang på 5 %. Vi ser en liten nedgang på 2 % i DKS-besøket på landsbasis fra 2012 til 2013.

Figur 33: Antall publikum på DKS-forestillinger pr. barn i grunnskolealder (6-15 år) i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 34: Antall publikum på DKS-forestillinger pr. barn i grunnskolealder (6-15 år) i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i perioden 2010-2013.

9. Sentrale tildelinger

Støtte til kunst og kultur forteller oss noe om aktiviteten i de kommunene som mottar støtte. Vi har her valgt tilskuddsordninger med ulikt nedslagsfelt: Frifond, tildelinger fra Riksantikvaren og Norsk kulturminnefond samt tildelinger fra Norsk kulturråd og tildelinger over statsbudsjettet til stedbunden aktivitet.

Frifond er en støtteordning opprettet av Stortinget for å bedre de økonomiske rammebetingelsene for frivillig kulturaktivitet i lokalsamfunnet. Midlene tildeles etter søknad, beløpene er ofte små, men mange aktører får støtte. I denne oversikten er kun støtte til musikk og teater inkludert. Totalt ble det delt ut nesten 3,3 millioner kroner i Frifond-støtte til aktører i Oslo i 2013. Dette utgjør 5,2 kroner pr. innbygger og er 34 % over landsgjennomsnittet.

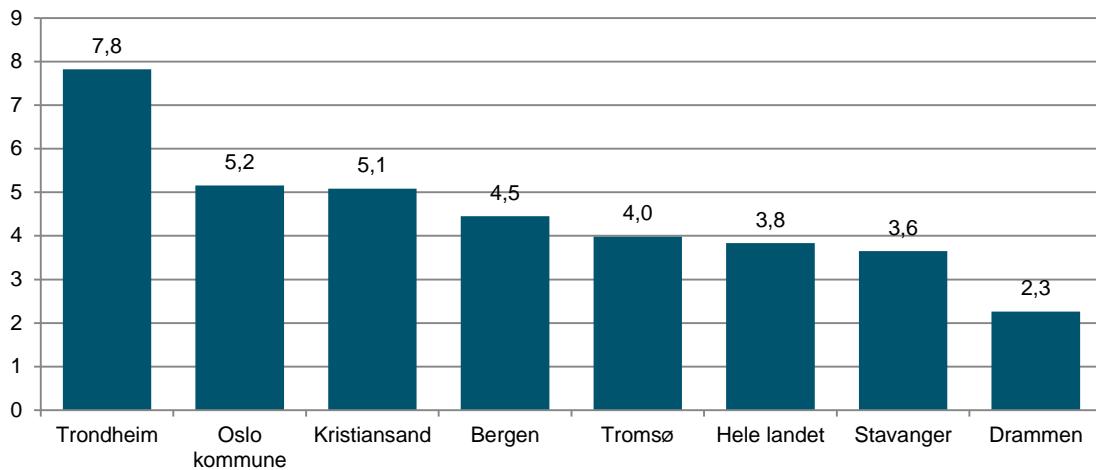
Tildelinger fra Riksantikvaren inkluderer tekniske/industrielle kulturminner, tildelinger fra Norsk kulturminnefond samt tilskudd til istandsetting som forvaltes av fylkeskommunene. Fra Riksantikvaren ble det delt ut i overkant av 3,2 millioner kroner til tiltak i Oslo i 2013. Dette tilsvarer 5 kr pr. innbygger, 89 % under landsgjennomsnittet.

Følgende tiltak fikk tilskudd fra eller via Riksantikvaren (tall i tusen): Parkkvartalet AS (442), Fagerborgslottet - takreovering F17 (350), Konowsgate 45 - uthuset (300), Seilduksgata 26 - fasadeoppussing (300), GB34 bygård fra 1898 (300), Christian Dege - undersøkelse, restaurering/tilbakeføring av himling fra ca. 1850 (250), Toftes gate 54 borettslag (230), Thorvald Meyersgate 26 (200), Parkkvartalet - Inkognitogaten 28 B (200), Parkkvartalet - inkognitogaten 28 (150), Markveien 18 borettslag (100), Parkkvartalet - Colbjørnsensgate 4 (100), Ida Gullhav - istandsetting av puter /interiør (80), Solbakken - sidebygning (72), Sameiet Seilduksgata 26 (70), Enerhaugplassen 4a (36) og Kruses gate 5b - maling og montering av spir (20).

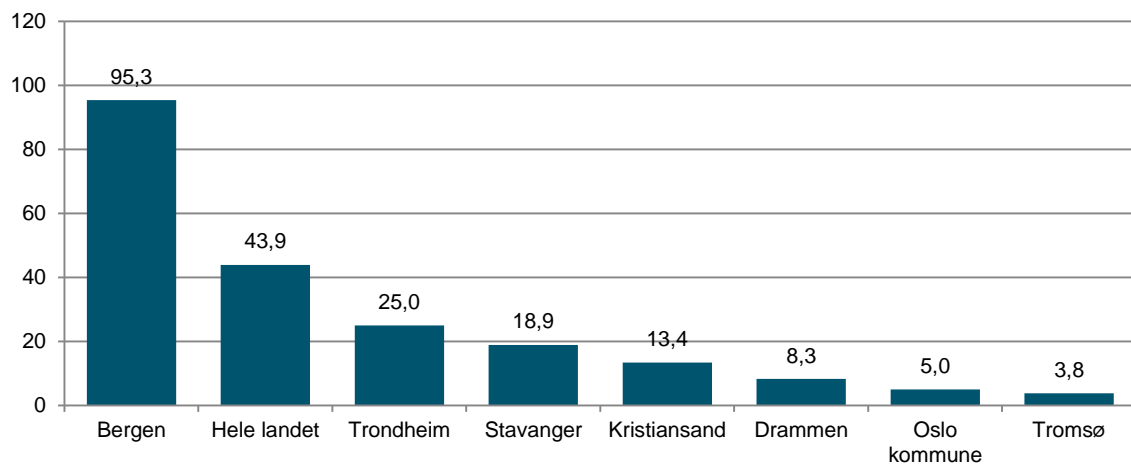
Fra budsjettet til Kulturdepartementet i 2013 og tildelinger fra Norsk kulturfond i 2013 har vi plukket ut tildelinger som gis til stedsspesifikke tiltak. Teater og musikk er ikke inkludert, da disse er godt nok dekket i egne kategorier. I 2013 ble det delt ut i overkant av 215 millioner i slike midler til Oslo. Dette tilsvarer 339,6 kroner pr. innbygger, 120 % over landsgjennomsnittet.

Oslo fikk i underkant av 185 millioner over statsbudsjettet i våre utvalgte poster. De største tildelingene gikk til følgende aktører (tall i tusen): Oslo-Filharmonien (137 831), Kunstneres Hus (7709), Stiftelsen Horisont/Mela (7475), Skoleskipet Christian Radich (5805), Ultima - Oslo Contemporary Music Festival (5258), Barnas Historie, Kunst og Kultur (3921).

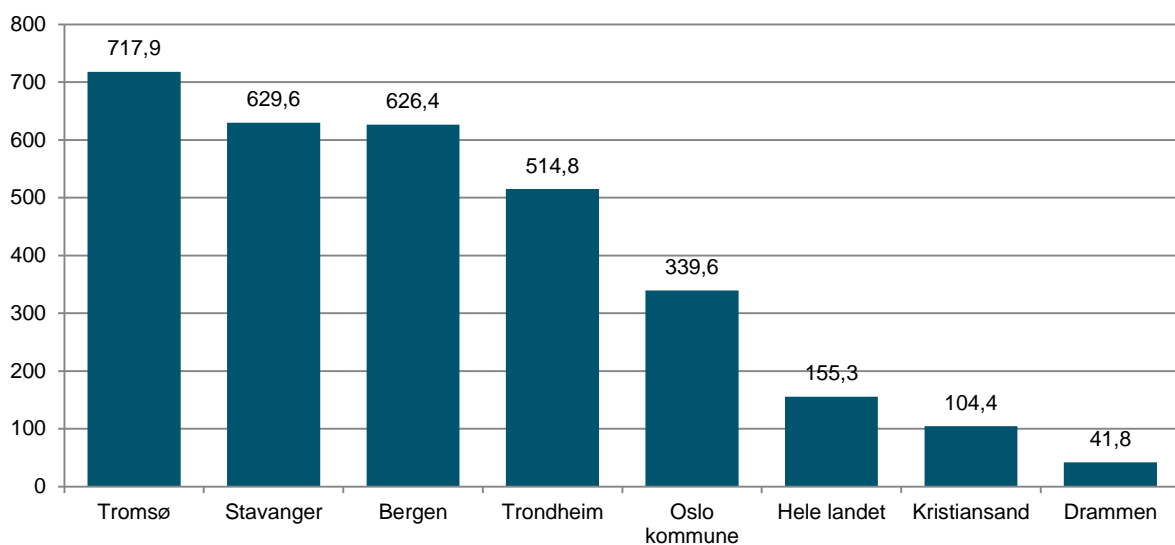
Fra Norsk kulturfond fikk aktører i Oslo samlet sett rundt 31 millioner kroner. De største tildelingene gikk til følgende (tall i tusen): Transnational Arts Production (3243), Oslo Kammermusikk Festival (1755), CODA - Oslo International Dance Festival (1695), Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival (1500), Stiftelsen by:Larm (1000) og Oslo Jazzfestival (1000).

Figur 35: Tildelinger fra Frifond musikk og Frifond teater i Oslo, hele landet og utvalgte kommuner i 2013. Kr pr. innbygger.

Figur 36: Tildelinger fra Riksantikvaren til ulike tiltak i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013. Kr pr. innbygger.

Figur 37: Stedsspesifikke tildelinger fra Kulturdepartementet og Norsk kulturråd til aktører i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013. Kr pr. innbygger.

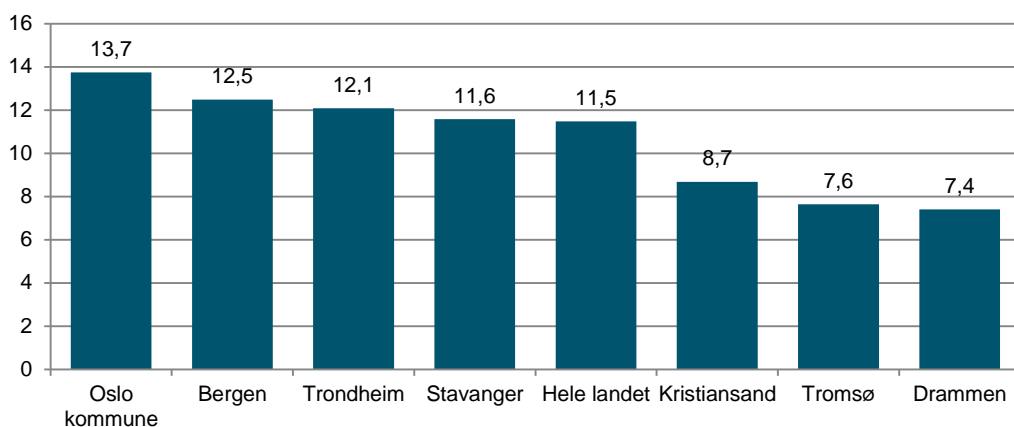
10. Frivillighet

Frivillighet er svært viktig for det lokale kulturlivet. I denne kategorien presenterer vi aktivitetstall basert på kompensasjon av merverdiavgift for frivillige organisasjoner, samt medlemstall for tre kulturaktiviteter med et stort samlet medlemstall og lag i svært mange kommuner: Kor, korps og husflidslag.

Mva.-refusjon

Mva.-refusjon er utledet av brutto driftsutgifter eller faktiske mva.-utgifter for frivillige lag og organisasjoner. Tallene sier derfor noe om den frivillige aktiviteten på kulturfeltet i kommunen. Fra mva.-refusjonsordningen har vi kun plukket ut organisasjoner som jobber innen kunst og kultur (ICNPO nr. 1100). Frivillige organisasjoner i Oslo mottok rundt 8,7 millioner kroner i mva.-kompensasjon i 2013. Dette utgjør 13,7 kroner pr. innbygger og er 20 % over landsgjennomsnittet. Mva.-refusjonen for aktører i Oslo har gått ned med 23 % det siste året, den tilsvarende økningen på landsbasis var 21 %.

Aktørene som mottok mest mva.-refusjon i Oslo var (tall i tusen): Stiftelsen Oslo jazzfestival (412), Stiftelsen Nasjonal jazzscene (341), Stiftelsen Cosmopolite scene (287), Det norske solistkor (262), Norsk teaterråd (253), Det norske studentersamfund (229), Oslo teatersenter (159), Sub church (157), Musikk og ungdom (146), Stiftelsen Oslo domkor (137), Oslo fagottkor (126), Norges kulturvernforbund (114), Norsk veteranvogn klubb (114) og Bekkelaget skoles musikkorps (102).

Figur 38: Mva.-refusjon til frivillige aktører innen kunst og kultur i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013. Kr pr. innbygger.

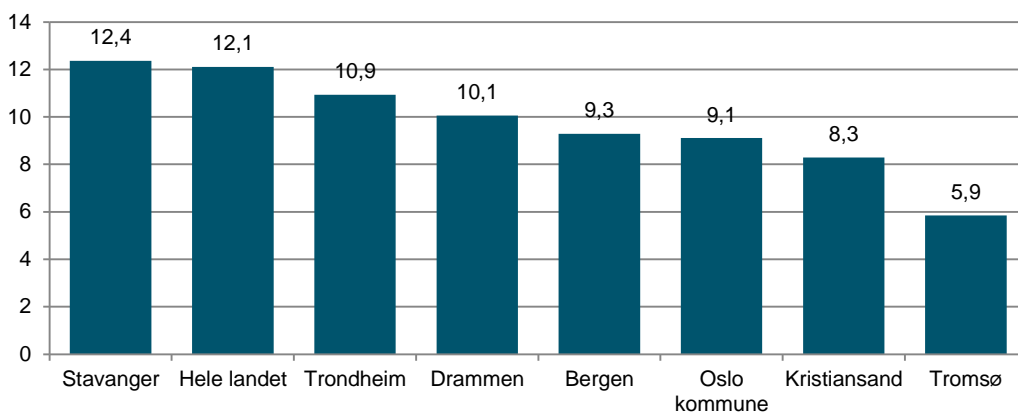
10.1 Korps, kor og husflidslag

Frivillighet i kultursektoren kan romme svært mye. For å finne gode, sammenlignbare, tall har vi plukket ut tre aktiviteter som har mange medlemmer totalt og som har aktivitet i de fleste kommuner: Korps, husflidslag og kor.

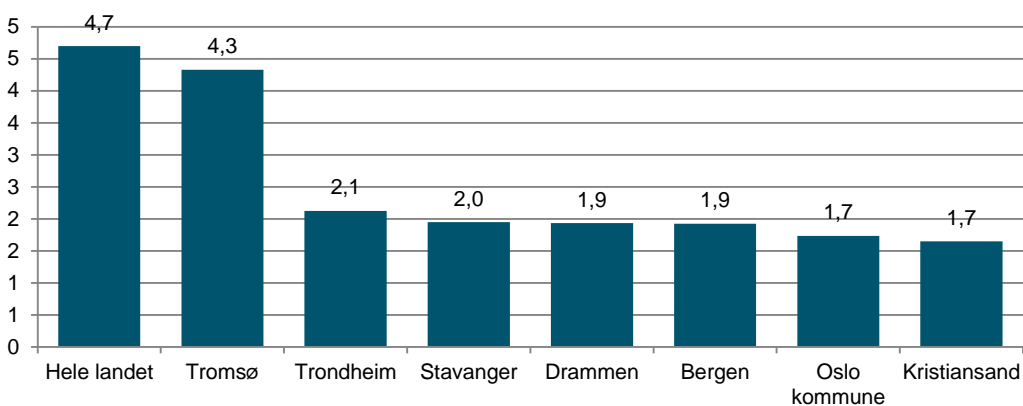
Korpsene i Oslo har en samlet medlemsmasse på 5579 medlemmer i 2013. Dette utgjør 9,1 medlemskap pr. 1000 innbyggere og er 25 % under landsgjennomsnittet. Antall korpsmedlemmer har holdt seg relativt stabilt siden 2011, med en liten nedgang på 3 %. Nedgangen på landsbasis samme periode var 7 %.

I følge vår oversikt er det 1101 husflidslagmedlemmer i Oslo. Dette er 1,7 medlemmer pr. 1000 innbyggere, 63 % under landsgjennomsnittet.

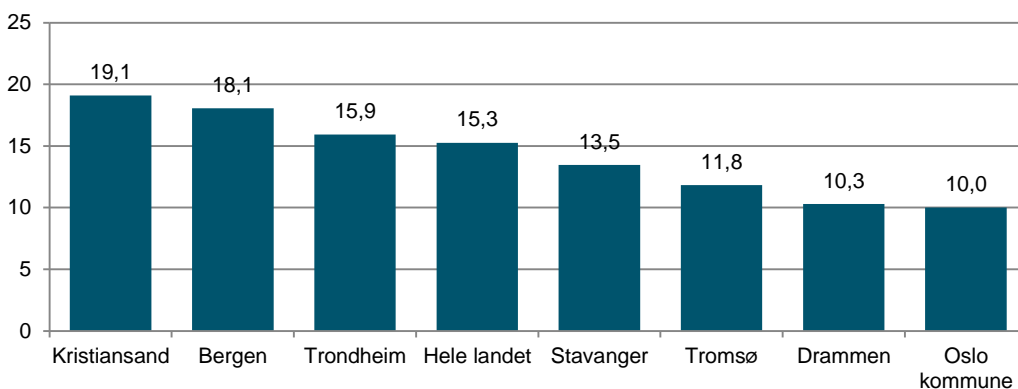
Det er umulig å få en total oversikt over alle som synger i kor. Korene varierer i størrelse og i grad av organisering. De fleste kor er med i en nasjonal paraplyorganisasjon, men ikke alle. I vår oversikt har vi tatt med medlemstall for Norges korforbund, Norsk sangerforbund, Norsk sangerforum, Ung i kor, samt KOSTRA-tall for antall kormedlemmer i Den norske kirke. Vi finner 6357 kormedlemmer i Oslo. Dette utgjør 10 medlemmer pr. 1000 innbyggere, noe som er 34 % under landsgjennomsnittet.

Figur 39: Medlemmer i korps pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 40: Medlemmer i husflidslag pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

Figur 41: Medlemmer i kor pr. 1000 innbyggere i Oslo, utvalgte kommuner og hele landet i 2013.

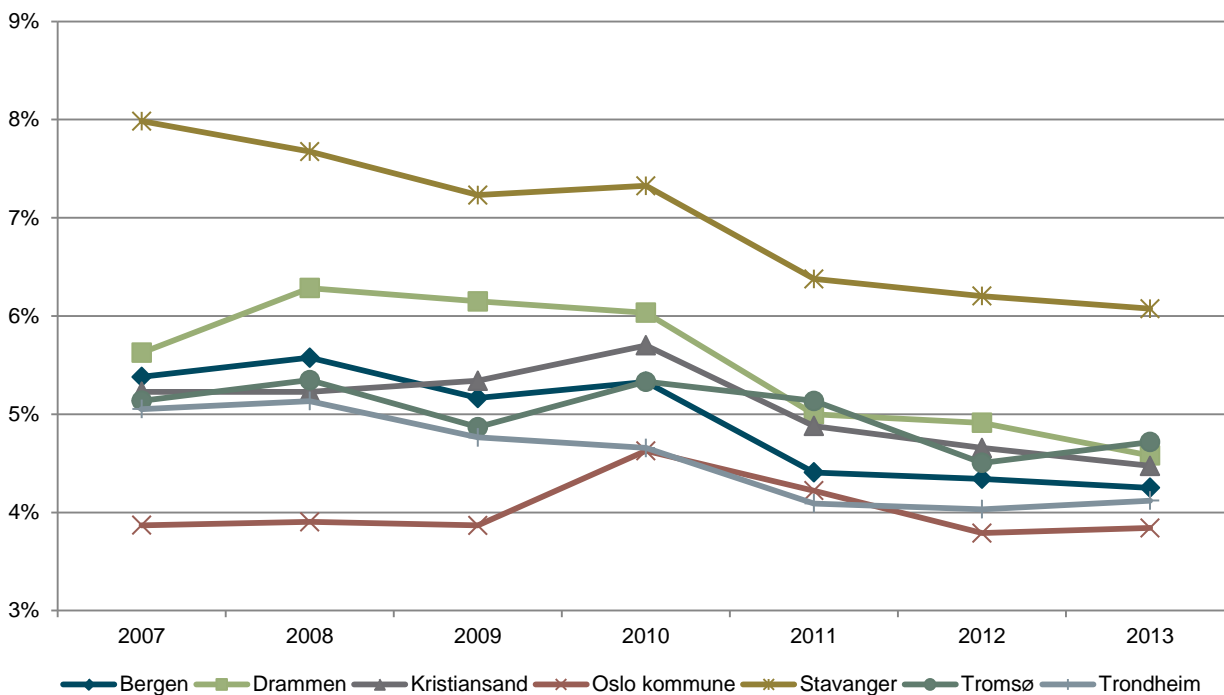
11. Kommunale utgifter til kultur

Analysen har vist at det samlet sett er en klar sammenheng mellom kommunale utgifter til kultur og rangering i Norsk kulturindeks. Ergo: Bruker man penger på kultur, så får man kultur. Vi finner likevel at mange kommuner har en større lokalpolitisk vilje til å satse på kultur enn det resultatene i Norsk kulturindeks viser og vice versa. Engasjerte personer i lokalmiljøet eller næringsdrivende som satser på kultur kan ofte være vel så viktig som den politiske viljen og evnen. Vi skal her se litt på hvordan pengebruken på kultur er i Oslo. Alle tall er netto driftsutgifter pr. innbygger. I denne oversikten er også idrett inkludert.

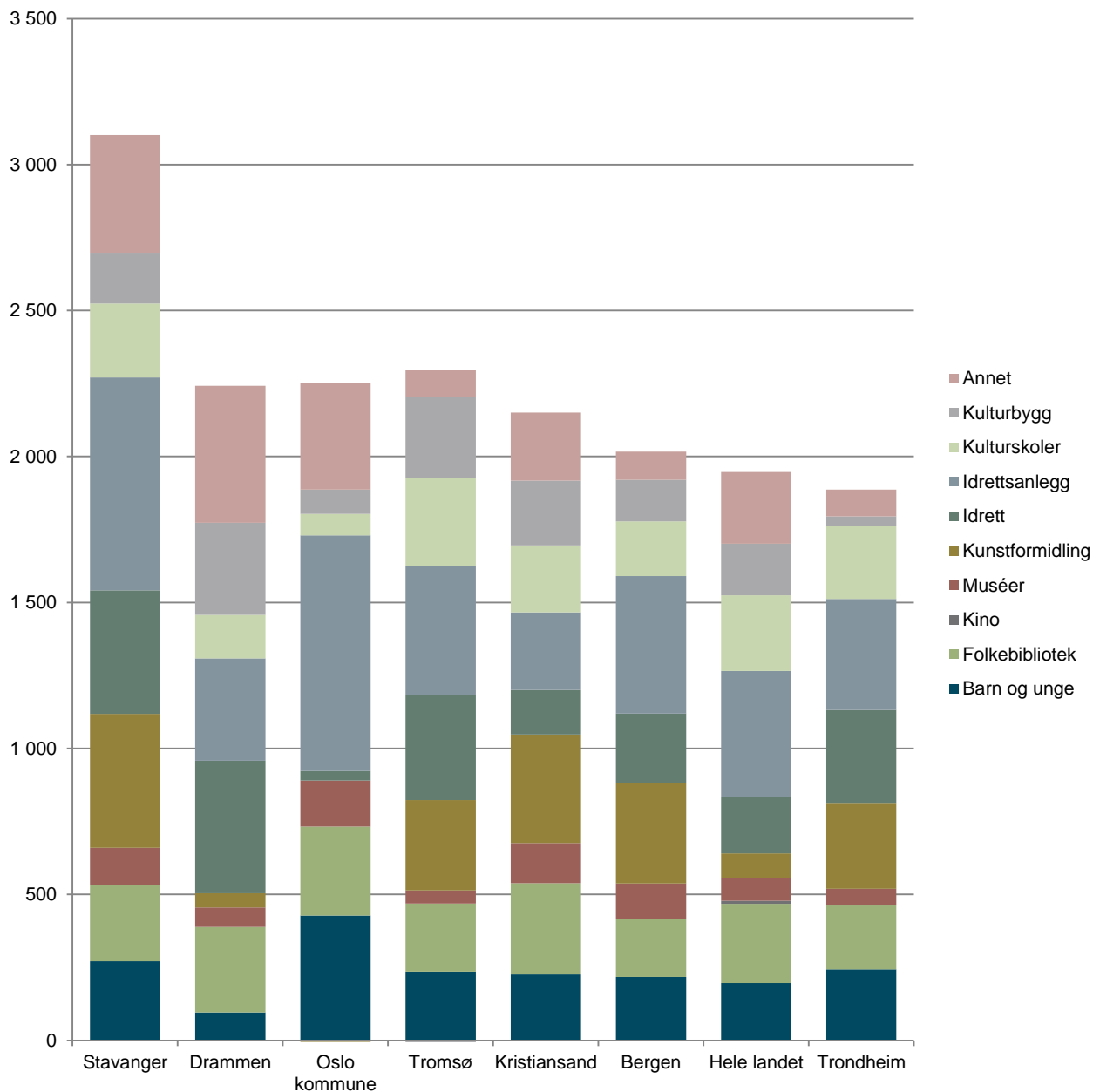
Samlede netto driftsutgifter pr. innbygger til kultur i 2013 for Oslo kommune er 2240 kroner. Av disse gikk 808 kroner til idrettsanlegg, 74 kroner til kulturskoler, 33 kroner til idrett, 305 kroner til bibliotek, 428 kroner til aktivitetstilskudd for barn og unge, -12 kroner til kunstformidling, 83 kroner til kommunale kulturbygg, 157 kroner til museum, 0 kroner til kino (privat drift) og 366 kroner til andre kulturaktiviteter.

De totale driftsutgiftene til kultur og idrett i Oslo kommune ligger 15 % over landsgjennomsnittet. Tilskudd til idrett isolert ligger 83 % under landsgjennomsnittet, mens tilskudd til idrettsanlegg ligger 87 % over landsgjennomsnittet. Ser vi på kultur, finner vi at følgende utgiftsposter ligger lavere enn landsgjennomsnittet: kino (-100 %), kunstformidling (-114 %), kulturskoler (-72 %) og kulturbygg (-53 %). Barn og unge (118 %), Folkebibliotek (13 %), museer (105 %) og andre kulturaktiviteter (49 %) er de områdene Oslo bruker mer enn landsgjennomsnittet.

Ser vi på endringer over år, finner vi at overføringer til kultur som andel av totale netto driftsutgifter er på samme nivå i 2013 som i 2007. Overføringene sank i alle de utvalgte kommunene i denne perioden.

Figur 42: Netto driftsutgifter til kultur som andel av totale netto driftsutgifter i perioden 2007 til 2013 i Oslo, hele landet og sammenlignbare kommuner.

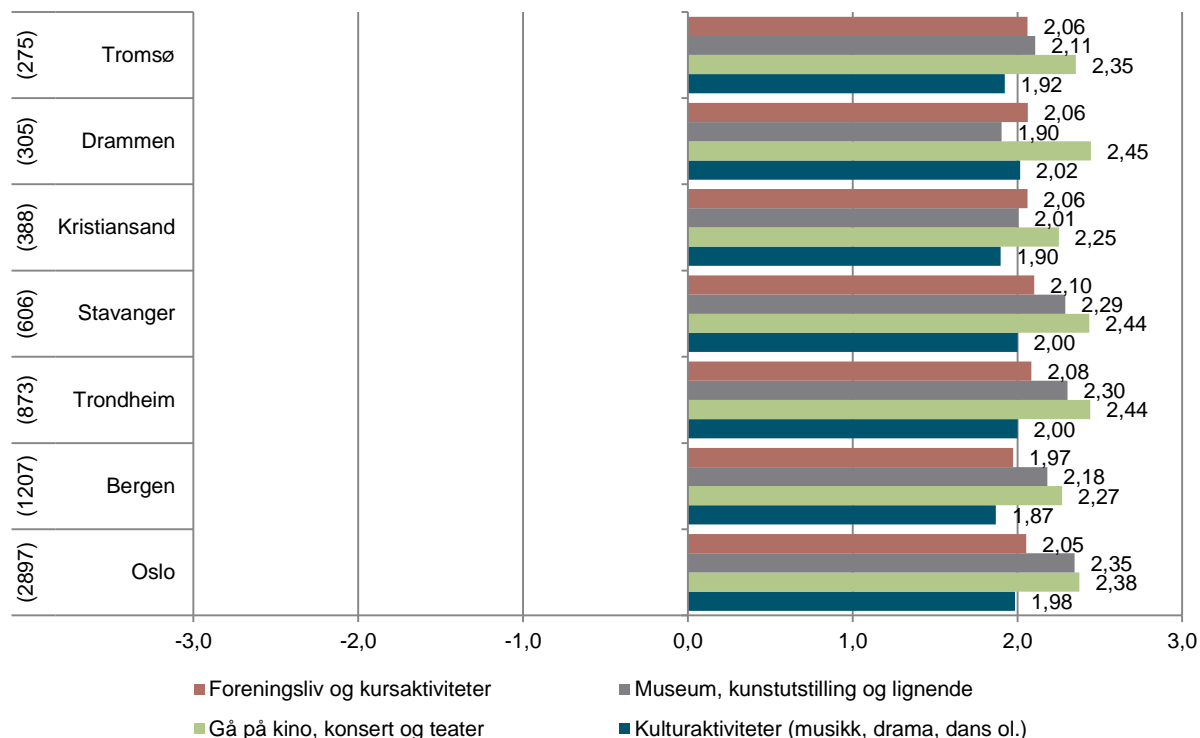
Figur 43: Netto driftsutgifter pr. innbygger til ulike områder innenfor kultursektoren i 2013.

12. Innbyggertilfredshet

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomførte i 2010 og 2013 en innbyggerundersøkelse, som måler tilfredshet med ulike tjenestetilbud. Undersøkelsen inneholder blant annet én del som tar for seg kultur. Nedenfor presenterer vi innbyggerne i de utvalgte kommunene sine svar på 4 spørsmål som tar for seg tilfredshet med ulike deler av kulturtilbudet.

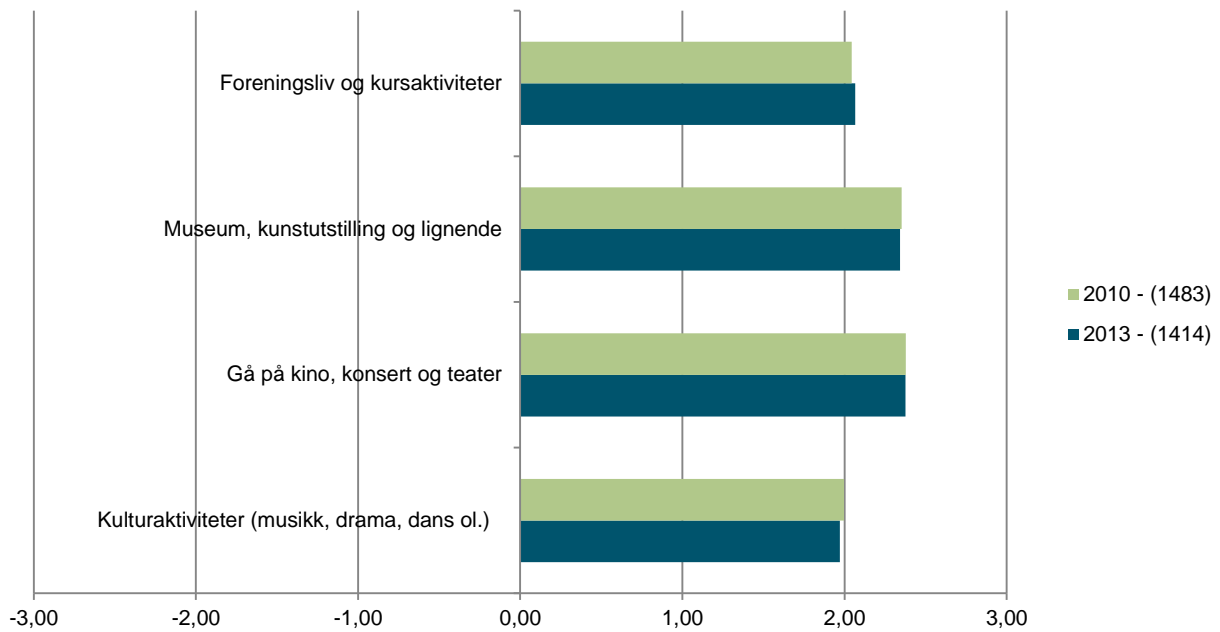
I Norsk kulturindeks måler vi nivået på kulturtilbudet innad i kommunen. Innbyggerundersøkelsen til Difi sier noe om den enkeltes opplevelse av muligheten til å delta i kulturaktiviteter. Slike aktiviteter kan like gjerne foregå utenfor vedkommendes bostedskommune. Generelt finner vi et sterkt samsvar mellom kulturnivået i en kommune målt ved hjelp av Norsk kulturindeks og tilfredsheten til innbyggerne slik det kommer fram i Difi sin undersøkelse. Innbyggere i kommuner som rangerer høyt på Norsk kulturindeks, er langt mer tilfreds med kulturtilbudet enn innbyggerne i kommuner som rangerer lavt.

Alle de utvalgte kommunene rangerer høyt eller relativt høyt (Drammen rangerer lavest på en 66. plass) på kulturindeksen. Vi ser også at innbyggerne i alle disse kommunene er svært tilfredse med kulturtilbudet. Mulighetene for å delta i foreningsliv og kursaktiviteter er marginalt best i Stavanger, mens Oslo ser ut til å ha de mest tilfredse innbyggerne når det gjelder museumstilbud. I Drammen er folk mest fornøyd med tilbud innen kino, konsert og teater. Det gjelder også for kulturaktiviteter innen musikk, drama og dans. I de fleste av disse kategoriene er forskjellene svært små.

Figur 44: Innbyggere sine svar på spørsmål om muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Gjennomsnitt av score på en skala fra -3 til 3, der -3 er svært dårlig og 3 er svært godt. Oslo har til sammen 2897 respondenter i undersøkelsene for 2010 og 2013. Totalt har de to undersøkelsene i underkant av 24 000 respondenter på landsbasis. Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010 og 2013, Difi.

Vi ser at tilfredsheten er så godt som uendret innenfor alle fire kategorier i Oslo i 2013 sammenlignet med 2010.

Figur 45: Oslobeboere sin tilfredshet med muligheten til å delta i ulike kulturaktiviteter. Endringer fra 2010 til 2013. Respondenter er henholdsvis 1483 og 1414 personer i 2010 og 2013. Kilde: Innbyggerundersøkelsene for 2010 og 2013, Difi.

13. Hovedtrekk

På bakgrunn av vår erfaring med datagrunnlaget i Norsk kulturindeks, vil vi her trekke fram noen interessante funn og analyser fra Oslo. Dette er punkter som kommunen gjerne kan følge opp i videre strategiarbeid på kulturfeltet. Noen av punktene er områder der vi ser behov for mer kunnskap.

- Kulturkommunen Oslo rangerer høyt i kategorier der byer typisk har et bredt tilbud og mye aktivitet. Oslo har store og mange konserter, scenekunsttilbudet innen teater, opera og dans er godt - skyhøyt over landsgjennomsnittet og best av alle kommunene i landet. Det finnes mange kunstnere og kulturarbeidere i hovedstaden, og det skorter ikke på museumsbesøket. Men Oslo er ikke fullt så gode når det kommer til kommunale tiltak som bibliotek, kulturskole og Den kulturelle skolesekken. Kommunen rangerer, sammen med Bergen, helt i bunnsjiktet i kategorien kulturskole + DKS.
- Oslo har netto driftsutgifter til kultur som ligger noe høyere enn landsgjennomsnittet. De største utgiftspostene på kulturfeltet er aktivitetstilskudd til barn og unge, andre kulturaktiviteter og folkebibliotek.
- Kunstnertettheten i Oslo ligger langt over landsgjennomsnittet og utvalgte kommuner. Av alle kommunene i landet, er det kun Nesodden som har en høyere kunstnertetthet enn Oslo. Bydelene St. Hanshaugen og Gamle Oslo har likevel en høyere kunstnertetthet enn Nesodden (18,5 kunstnere pr. tusen innbyggere), med henholdsvis 23 og 19,2 kunstnere per tusen innbyggere.
- Kinoene i Oslo har et bredt tilbud, og god spredning når det gjelder filmer fra ulike opprinnelsesland. Totalt sett har Oslo vist flest filmer, men når vi deler på innbyggertallet, ligger Oslo sist av utvalgte kommuner. Kinobesøket pr. innbygger i Oslo er også lavest blant de utvalgte kommunene. Besøket har i stor grad fulgt de samme trendene som vi finner i landet for øvrig, der antallet publikumssuksesser i stor grad bestemmer det totale besøket.
- Det finnes mange tiltak i Oslo som sentrale myndigheter finner støtteverdige. Aktører i Oslo har fått spesielt mye fra Norsk kulturfond og statsbudsjettet. Dette gjelder også for flesteparten av de utvalgte kommunene, og selv om aktører i Oslo får mye, får aktører i Tromsø, Stavanger, Bergen og Trondheim mer. Tilskuddene fra Riksantikvaren er noe lavere i Oslo enn landet for øvrig, og nest lavest av utvalgte kommuner.
- Oslo plasserer seg, sammen med Bergen, på bunn av Norsk kulturindeks i kategorien kulturskole + DKS. Oslo har, sammen med Drammen og Bergen, en lav andel elever i kulturskolen. Årstimer pr. barn i grunnskolealder er også lavt. Det er lite bredde i tilbudet, og mesteparten av timene går til musikkundervisning og «annen virksomhet». Dersom vi ser på kulturskolen isolert fra DKS, havner Oslo på en 415. plass. Av utvalgte kommuner, er det kun Bergen som har et lavere DKS-besøk enn Oslo.
- Ser vi på tendenser over tid, er det verdt å merke seg at antall kinoforestillinger i Oslo har gått kraftig ned det siste året: fra 65,3 forestillinger pr. innbygger til 51,8. I absolutte tall er nedgangen på om lag 8000 forestillinger fra 2012 til 2013. Bibliotekbesøket har vært synkende, mens utlånet har vært økende siden 2006. Nedgangen i bibliotekbesøk har vært sterkere for Oslo (-27 %) enn for resten av landet (-16 %), og sterkest av de utvalgte kommunene. Til gjengjeld er Oslo den eneste blant de utvalgte kommunene som har hatt en økning i utlånet (10 %) siden 2006. Landet for øvrig har hatt en nedgang på 10 % i denne perioden.

14. Grunnlagsdata

I de følgende tabellene presenterer vi totaltall, tall pr. innbygger, % i forhold til landsgjennomsnittet, endring fra fjorårets tall (der disse er tilgjengelige) samt rangering i kategorien blant landets 428 kommuner.

Tabell 4: Oversikt over antall medlemskap i ulike kunstnerorganisasjoner for personer med adresse i kommunen. Enkelt personer kan være medlem i flere organisasjoner. (Kilde: Medlemsoversikt fra kunstnerorganisasjonene i 2013)

	MFO	Gramart	NOPA	Norsk skuespillerforbund	Norske danse-kunstnere	Norsk filmforbund	Norske billed-kunstnere	Norske kunsthåndverkere	Grafill	Den norske forfatterforening	Totalt
Hele landet	7652	3318	778	1197	815	1011	2657	819	1271	565	20083
Oslo kommune	1926	1198	314	673	429	668	931	203	514	229	7085
Bergen	479	263	61	72	37	49	212	92	86	32	1383
Trondheim	623	125	31	53	25	16	95	32	38	15	1053
Stavanger	329	92	17	32	22	13	69	16	41	18	649
Tromsø	208	47	15	25	18	13	17	14	11	14	382
Kristiansand	200	45	10	15	5	5	43	10	28	10	371
Drammen	64	37	5	2	7	7	36	9	31	5	203

Tabell 5: Detaljoversikt over antall kunstnere, tildelinger Statens kunstnerstipend og kunstnermangfold. Kilde: Medlemstall fra kunstnerorganisasjonene samt tall fra Statens kunstnerstipend.

KUNSTNERE	Kunstnere totalt	Kunstnere Pr. 1000 innb.	% ift. landsgjns.	Tildeling SKS	SKS pr. innb.	% ift. landsgj.sn.	RANGERING
Hele landet	20083	3,93		kr 220 035 400	kr 43		
Oslo kommune	7085	11,17	184 %	kr 111 359 300	kr 176	308 %	2
Bergen	1383	5,09	29 %	kr 18 525 300	kr 68	58 %	11
Trondheim	1053	5,78	47 %	kr 6 357 000	kr 35	-19 %	17
Tromsø	382	5,34	36 %	kr 2 304 000	kr 32	-25 %	19
Stavanger	649	4,96	26 %	kr 2 862 000	kr 22	-49 %	30
Kristiansand	371	4,31	10 %	kr 1 258 000	kr 15	-66 %	38
Drammen	203	3,07	-22 %	kr 932 500	kr 14	-67 %	73

Tabell 6: Sysselsatte i ulike kulturyrker, både privat og offentlig, ansatte og selvstendig næringsdrivende. Kilde: SSBs sysselsettingsstatistikk på fem-siffernivå (SN2007).

KULTURARB.	Kunstnerisk arbeid totalt	pr. 1000 innb.	% ift landssn	Kulturform. totalt	Kulturform. pr. 1000 innb.	% ift landssn	Media totalt	Media pr. 1000 innb.	% ift landssn	Kulturarb. totalt	Kulturarb. pr. 1000 innb.	% ift landssn	Rangering
Hele landet	13684	2,7		18425	3,6		21455	4,2		53564	10,5		
Oslo kommune	5595	8,8	138 %	5455	8,6	229 %	11062	17,4	315 %	22112	34,9	232 %	2
Kristiansand	388	4,5	18 %	366	4,3	68 %	308	3,6	-15 %	1062	12,4	18 %	8
Bergen	1121	4,1	2 %	997	3,7	54 %	1500	5,5	31 %	3618	13,3	27 %	9
Trondheim	712	3,9	9 %	718	3,9	46 %	770	4,2	1 %	2200	12,1	15 %	10
Stavanger	533	4,1	12 %	529	4,0	52 %	465	3,6	-15 %	1527	11,7	11 %	11
Tromsø	221	3,1	9 %	282	3,9	15 %	300	4,2	0 %	803	11,2	7 %	13
Drammen	157	2,4	1 %	241	3,6	-11 %	259	3,9	-7 %	657	9,9	-5 %	19

Tabell 7: Museum: Kommunale netto driftsutgifter til museene, museumsbesøk totalt og museumsbesøk betalende. Kilde: Norsk kulturråd, årsrapporter fra museene og KOSTRA/SSB.

MUSEUM	Kom. overf. tot.	Kom. overf. PI	% ift landsgj	Besøk tot	Besøk PI	% ift landsgj	Betalende tot	Betalende PI	% ift landsgj	Rangering
Hele landet	391338000	77		10905197	2,1		5547289	1,1		
Oslo kommune	99577000	157	105 %	4420113	7,0	226 %	2327626	3,7	238 %	7
Stavanger	16824000	129	68 %	376286	2,9	35 %	227661	1,7	60 %	24
Bergen	32873000	121	58 %	895207	3,3	54 %	416685	1,5	41 %	26
Trondheim	10359000	57	-26 %	1075099	5,9	177 %	395307	2,2	100 %	40
Kristiansand	11776000	137	79 %	147170	1,7	-20 %	28768	0,3	-69 %	55
Tromsø	3175000	44	-42 %	178451	2,5	17 %	94158	1,3	21 %	68
Drammen	4471000	68	-12 %	26540	0,4	-81 %	13137	0,2	-82 %	141

Tabell 8: Musikk. Antall TONO-registrerte konserter. Kilde: TONO.

KONSERTER	Arrangementer totalt	Arrangementer Pr. innb.	% ift landsgj	Avregning totalt	Avregning Pr. innb.	% ift landsgj	Rangering
Hele landet	21626	4,2		62112600	12,2		
Oslo kommune	4953	7,8	84 %	21153523	33,3	174 %	14
Tromsø	977	13,6	222 %	1066446	14,9	23 %	18
Bergen	1630	6,0	42 %	6638981	24,4	101 %	25
Trondheim	1107	6,1	44 %	2935729	16,1	33 %	33
Stavanger	673	5,1	22 %	2235947	17,1	41 %	39
Kristiansand	485	5,6	33 %	1218801	14,2	17 %	43
Drammen	232	3,5	-17 %	362340	5,5	-55 %	158

Tabell 9: Kino. Antall kinoforestillinger totalt og forestillinger med norske filmer samt og kinobesøk totalt og kinobesøk på norske filmer. Kilde: KOSTRA/SSB.

KINO	Forestillinger totalt	Norske filmer	Amerikanske filmer	Britiske filmer	Andre nordiske filmer	Andre europeiske filmer	Andre land	Forestillinger pr 1000 Innb.	% ift landsgj	Besøk totalt	Besøk pr. innb.	% ift landsgj	Rangering
Hele landet	340676	68510	226556	11591	7752	21897	4370	66,7		11593988	2,3		
Drammen	8996	1686	6266	285	165	455	139	135,9	104 %	353428	5,3	135 %	8
Trondheim	22100	4240	14600	820	467	1636	337	121,4	82 %	772046	4,2	87 %	11
Tromsø	8513	1637	5674	270	194	643	95	118,9	78 %	262125	3,7	61 %	17
Bergen	23481	4102	14538	1104	788	2447	502	86,3	29 %	1126496	4,1	83 %	22
Kristiansand	7615	1536	4829	311	199	640	100	88,6	33 %	305181	3,5	56 %	31
Stavanger	10082	1853	6618	440	218	809	144	77,1	16 %	473623	3,6	60 %	38
Oslo kommune	32856	6701	18679	1343	1412	3532	1189	51,8	-22 %	2114180	3,3	47 %	50

Tabell 10 og 11: Bokbestand, tilvekst, besøk og utlån ved folkebibliotek. Kilde: KOSTRA/SSB.

BIBLIOTEK	Bokbe-stand	Bokb. pr. innb.	Tilvekst	Tilvekst Pr. innb.	Besøk	Besøk Pr. innb.	% ift landsgj	Voksne aktive lånerne (VAK)	VAK PI1000	% ift Ig	Ran- g
Hele landet	17702207	3,5	1113899	0,22	20445575	4,0		660624	129,3		
Kristiansand	264860	3,1	16745	0,19	530476	6,2	54 %	15894	184,9	42,96 %	41
Trondheim	387295	2,1	32707	0,18	1063696	5,8	46 %	30386	166,9	29,09 %	58
Tromsø	256368	3,6	22881	0,32	545087	7,6	90 %	10363	144,8	11,95 %	81
Drammen	153996	2,3	9539	0,14	398979	6,0	51 %	10443	157,7	21,97 %	99
Stavanger	304692	2,3	22653	0,17	866318	6,6	66 %	14987	114,6	-11,36 %	119
Bergen	533711	2,0	30247	0,11	1240360	4,6	14 %	40657	149,5	15,62 %	124
Oslo kommu- ne	1171669	1,8	82017	0,13	2097515	3,3	-17 %	71551	112,8	-12,78 %	210

BIBLIOTEK	Alle medier	Alle medier Pr. innb.	% ift. landsgj	Bøker	Bøker pr. innb.	Voksenlitteratur	Voksenlitteratur Pr. innb.	Barnelitteratur	Barnelitteratur Pr. innb.	Andre medier	Andre medier pr. innb.
Kristiansand	500389	5,8	25 %	354703	4,1	181691	2,1	173012	2,0	145686	1,7
Trondheim	1020222	5,6	20 %	668244	3,7	345766	1,9	322478	1,8	351978	1,9
Tromsø	373515	5,2	12 %	277417	3,9	113496	1,6	163921	2,3	96098	1,3
Stavanger	651473	5,0	7 %	416319	3,2	206046	1,6	210273	1,6	235154	1,8
Bergen	1293949	4,8	2 %	866685	3,2	511897	1,9	354788	1,3	427264	1,6
Hele landet	23775925	4,7		16777421	3,3	8455427	1,7	8321994	1,6	6998504	1,4
Drammen	302190	4,6	-2 %	206228	3,1	111142	1,7	95086	1,4	95962	1,4
Oslo kommune	2786111	4,4	-6 %	1949057	3,1	1002886	1,6	946171	1,5	837054	1,3

Tabell 12: Scenekunst. Scenekunstforestillinger, og besøk på disse samt danseforestillinger. Kilde: Riksteatret, NTO, Årsrapporter fra regionteatrene og Danseinformasjonen.no.

SCENEKUNST	Teater- og operaforest	Teater- og operaforest Pr. 1000 innb.	% ift landsgj	Teater- og operapublikum	Publikum Pr. innb.	% ift landsgj	Danseforestillinger	Dans Pr. 1000 innb.	% ift landsgj	Rangering
Hele landet	8378	1,6		1715579	0,34		1431	0,3		
Oslo kommune	3177	5,0	205 %	926464	1,46	335 %	767	1,2	332 %	1
Tromsø	267	3,7	127 %	48537	0,68	102 %	26	0,4	30 %	4
Bergen	1147	4,2	157 %	173052	0,64	90 %	90	0,3	18 %	5
Kristiansand	240	2,8	70 %	67205	0,78	133 %	25	0,3	4 %	10
Stavanger	483	3,7	125 %	72406	0,55	65 %	25	0,2	-32 %	12
Trondheim	530	2,9	78 %	96176	0,53	57 %	50	0,3	-2 %	12
Drammen	137	2,1	26 %	12640	0,19	-43 %	9	0,1	-51 %	35

Tabell 13: Kulturskole og DKS. Tilbud og deltakelse. Kilde: GSI, KOSTRA, DKS-sekretariatet /Ksys.

Kulturskole	Antall sjangere	Årstimer	Årstimer pr barn	% ift landsgj	Elevplasser	Elevplasser pr barn	Ant elever	Antall elever pr. barn	% ift landsgj	DKS publikum	DKS publikum pr. barn	% ift. Landsgj.	Rangering
Hele landet	5	1487007	2,4		123345	0,20	110264	0,18		2828951	4,6		
Kristiansand	4	17552	1,7	-31 %	1784	0,17	1620	0,15	-14 %	58370	5,6	21,30 %	197
Stavanger	5	32340	2,1	-14 %	3425	0,22	3001	0,19	8 %	78396	5,0	9,77 %	231
Trondheim	3	51081	2,5	5 %	4169	0,21	3547	0,18	-1 %	89034	4,4	-3,47 %	317
Tromsø	5	25809	3,0	26 %	2414	0,28	1957	0,23	28 %	33509	3,9	-14,29 %	327
Drammen	4	11131	1,5	-40 %	838	0,11	738	0,10	-46 %	35737	4,7	2,08 %	360
Oslo kommune	4	48509	0,8	-68 %	6907	0,11	6500	0,10	-41 %	211617	3,4	-25,58 %	425
Bergen	5	44411	1,5	-40 %	3327	0,11	2923	0,10	-46 %	85794	2,8	-38,67 %	428

Tabell 14: Sentrale tildelinger til kultur. Kilde: Norsk teatteråd, Norsk musikkråd, Riksantikvaren, Norsk kulturråd og statsbudsjettet.

SENTRALE TILDELINGER	Frifond totalt	Frifond Pr. innb.	% ift landsgj	Riksantikvaren	Riksantikvaren Pr. innb.	% ift landsgj	Kulturråd og statsbudsjett	Kulturråd og statsbudsj Pr. innb.	% ift landsgj	Rangering
Hele landet	19598621	3,8		224250825	43,9		793592500	155,3		
Bergen	1210543	4,5	16 %	25923512	95,3	117 %	170359400	626,4	303 %	10
Trondheim	1423420	7,8	104 %	4566500	25,0	-43 %	93712400	514,8	231 %	15
Stavanger	476909	3,6	-5 %	2477000	18,9	-57 %	82324500	629,6	305 %	40
Oslo kommune	3272548	5,2	34 %	3199500	5,0	-89 %	215477000	339,6	119 %	45
Kristiansand	437000	5,1	32 %	1155000	13,4	-69 %	8976500	104,4	-33 %	49
Tromsø	285000	4,0	4 %	275000	3,8	-91 %	51392000	717,9	362 %	65
Drammen	150000	2,3	-41 %	547313	8,3	-81 %	2767000	41,8	-73 %	185

Tabell 15: Frivillighet, Mva-kompensasjon samt medlemstall. Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynet, Norges musikkorps Forbund, Korpsnett, Norsk husflidslag, Norges Korforbund, Norsk Sangerforbund, Norsk Sangerforum og Ung i kor samt KOSTRA tabell 04693: L. Kirke: Antall kormedlemmer

FRIVILLIGHET	MVA-kompensasjon	MVA - komp Pr. innb.	% ift landsgj	Korps-medlemmer	Korps-medl. Pr. 1000 innb.	% ift landsgj	Kor-medlemmer	Kormedlemmer Pr. 1000 innb.	% ift landsgj	Medlemmer husflid	Medlemmer husflid pr. 1000 innb.	% ift. landsgj	Range-ring
Hele landet	58651889	11,5		61886	12,1		77961	15,3		23994	4,7		
Bergen	3393757	12,5	9 %	2526	9,3	-23 %	4913	18,1	18 %	523	1,9	-59 %	176
Trondheim	2199038	12,1	5 %	1990	10,9	-10 %	2900	15,9	4 %	387	2,1	-55 %	185
Stavanger	1514739	11,6	1 %	1616	12,4	2 %	1759	13,5	-12 %	255	2,0	-58 %	206
Oslo kommune	8716389	13,7	20 %	5779	9,1	-25 %	6357	10,0	-34 %	1101	1,7	-63 %	213
Kristiansand	745951	8,7	-24 %	713	8,3	-32 %	1643	19,1	25 %	142	1,7	-65 %	240
Tromsø	547057	7,6	-33 %	419	5,9	-52 %	846	11,8	-23 %	310	4,3	-8 %	298
Drammen	490191	7,4	-36 %	666	10,1	-17 %	682	10,3	-33 %	128	1,9	-59 %	307

Tabell 16: Kommunale utgifter til ulike kulturtiltak i Oslo. Kr pr. innbygger.

UTGIFTER TIL KULTUR	Barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Muséer	Kunst-formidling	Idrett	Idretts-anlegg	Kulturskoler	Kulturbygg	Annet	Totalt
Stavanger	271	260	0	129	459	424	729	254	174	403	3 101
Drammen	96	292	0	68	48	454	351	149	315	469	2 242
Oslo kommune	428	305	0	157	-12	33	808	74	83	366	2 240
Tromsø	235	234	-80	44	310	361	441	302	277	91	2 216
Kristiansand	226	313	0	137	372	153	265	230	222	233	2 150
Bergen	217	199	0	121	344	238	471	187	142	97	2 017
Hele landet	196	271	11	77	86	192	432	260	176	246	1 947
Trondheim	243	219	0	57	294	318	380	251	33	92	1 887

Tabell 17: Netto driftsutgifter til kultur som andel av totale netto driftsutgifter. 2006-2013.

Andel kultur	Bergen	Drammen	Kristiansand	Oslo kommune	Stavanger	Tromsø	Trondheim	Hele landet
2006	5,2 %	4,9 %	5,1 %	3,9 %	9,3 %	4,9 %	4,8 %	4,3 %
2007	5,4 %	5,6 %	5,2 %	3,9 %	8,0 %	5,1 %	5,1 %	4,4 %
2008	5,6 %	6,3 %	5,2 %	3,9 %	7,7 %	5,3 %	5,1 %	4,4 %
2009	5,2 %	6,1 %	5,3 %	3,9 %	7,2 %	4,9 %	4,8 %	4,2 %
2010	5,3 %	6,0 %	5,7 %	4,6 %	7,3 %	5,3 %	4,7 %	4,4 %
2011	4,4 %	5,0 %	4,9 %	4,2 %	6,4 %	5,1 %	4,1 %	3,9 %
2012	4,3 %	4,9 %	4,7 %	3,8 %	6,2 %	4,5 %	4,0 %	3,8 %
2013	4,3 %	4,6 %	4,5 %	3,8 %	6,1 %	4,7 %	4,1 %	3,8 %